

ÅNDEHULLET

MAGASIN FOR FÆNGSLER, ARRESTHUSE OG UDSLUSNINGSFÆNGSLER
NR. 4, 2022

GLADE JUL, DEJLIGE JUL ...

Julen er hjerternes fest, var der ingen nogensinde i et fængsel eller en arrest, der sagde. Eller jo, måske én eller to. For nogen skal jo sige det.

Du sidder nu med den fjerde udgave af Åndehullet i hænderne. Og, som du sikkert har regnet ud, så handler denne udgave om Jul.

Da jeg var barn, sad jeg med forventningens glæde malet i øjnene foran juletræet. Pakkerne lå fint placeret rundt om det. Vi dansede ikke omkring det, for vi var sådan en 'anden slags' familie, der ikke dansede om juletræet. Hvad ingen kunne se, var at jeg også sad med en klump i halsen – og i hjertet. Jeg er skilsmissebarn, og min far fejrede jul et andet sted. Eller gjorde han? Det ved jeg reelt ikke, for jeg har aldrig talt med ham igen.

Men jeg vil alligevel mene, at julen er hjerternes fest. For den er for alle slags hjerter. De hele hjerter og for dem, der er gået itu. For dem, der længes og for dem, der har fundet ro. Julen ER hjerternes fest.

Denne udgave af Åndehullet handler lige netop om dén, julen, og om alt det, der er imellem.

En stor tak skal lyde til Folkekirken (de ti Stifter), der også denne gang har gjort det økonomisk muligt at udgive endnu et nummer af Åndehullet.

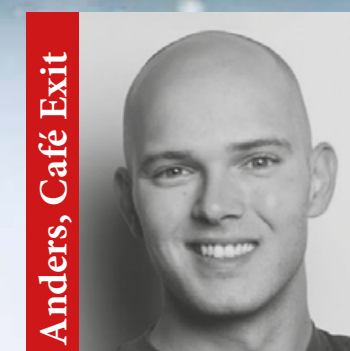
Og en særlig tak skal lyde til alle jer derude. Store som små. Jer, der har bidraget med opskrifter, digte, tegninger, artikler m.m. Bliv endelig ved med det! Det er til stor inspiration for os alle!

Hiv fat i din præst i fængslet eller arresten, hvis du vil bidrage med noget!

God læselyst og glædelig jul, når I kommer dertil!

Eva

Viborg Arrest

FØDT I EN STALD ...

Og det skete i de dage at der udgik en befaling fra kejser Augustus om at holde folketælling i hele verden. Det var den første folketælling mens Kvirinius var statholder i Syrien. Og alle drog hen for at lade sig indskrive, hver til sin by. Også Josef drog op fra byen Nazaret i Galilæa til Judæa, til Davids by, som hedder Betlehem, fordi han var af Davids hus og slægt, for at lade sig indskrive sammen med Maria, sin forlovede, som ventede et barn. Og mens de var dér, kom tiden da hun skulle føde; og hun fødte sin søn, den førstefødte, og svøbte ham og lagde ham i en krybbe, for der var ikke plads til dem i herberget.

I den samme egn var der hyrder som lå ude på marken og holdt nattevagt over deres hjord. Da stod Herrens engel for dem, og Herrens herlighed strålede om dem, og de blev grebet af stor frygt. Men englen sagde til dem: 'Frygt ikke! Se, jeg forkynnder jer en stor glæde som skal være for hele folket: I dag er der født jer en frelser i Davids by; han er Kristus, Herren. Og dette er tegnet I får: I skal finde et barn som er svøbt og ligger i en krybbe.' Og med ét var der sammen med englen en himmelsk hærs-kare som lovpriste Gud og sang:

Ære være Gud i det højeste og på jorden!

Fred til mennesker med Guds velbehag!

Lukasevangeliet kapitel 2, vers 1-14

JUL - ET LYS I ARRESTHUSETS MØRKE

Jeg elsker jul og har gjort det siden jeg var barn. Dengang havde jeg mange gode og varme oplevelser i forbindelse med julen. Søndage ved adventskransen med sang og julebag, en tur i skoven med pony og vogn for at hente træet, fællesskab og glæde. På en eller anden måde er det de minder, der er blevet i min erindring, selvom jeg egentlig godt ved, at de ikke stod alene. Der var også stress og jag, hårde ord og mennesker, vi mistede. Og nu hvor jeg er mere end voksen og er blevet præst i et arresthus, bliver jeg mere og mere bevidst om netop den anden side af julen. Den side, der rummer smerte, savn og sorg, for hvordan fejrer man julen, når man ikke kan se sine kære ..? Hvordan glæder man sig over et fællesskab, hvis man ikke føler et ..? Og hvordan siger julens lys én noget, når man måske slet ikke mærker det ..?

EN PUTTENUTTET JESUS

Og så er det, at julens glædelige budskab lyder til os igen. Og selvom alle mulige børnehaver og minikonfirmanders krybbespil virker så nuttede og hyggelige, så er juleevangeliet om barnet i stalden i Bethlehem jo faktisk alt andet end puttenuttet. Jeg ved faktisk heller ikke, hvad jeg skulle bruge en puttenuttet Jesus til. Nej, den Jesus, jeg kender, bliver født af fattige forældre, der er tvunget ud på en lang rejse af en magtliderlig kejser i Rom. De finder husly i en stald og ikke på et herberg. Barnet bliver født mellem dyr. Der er absolut ikke nogen, der har sørget for en veluddannet jordemoder, og efter få dage bliver den lille nye familie til flygtninge – på vej til Egypten væk fra Kong Herodes, der har hørt, at en kongesøn skal fødes i Bethle-

hem. Derfor beordrer han alle små drenge i byen slået ihjel, men Jesus undslipper med nød og næppe. Puttenuttet. Nej, vel! Men til gengæld en beretning, der giver mening, også når livet føles mørkt og trist. Når optimismen er gået bort.

JULENAT ER GUDS KÆRLIGHED

For i Juleevangeliet kommer Gud ind i verden. Det er ikke bare endnu et lille skrøbeligt barn. Det er det også, men det er altså også den almægtige Gud, der gør sig så solidarisk med os mennesker, at han kommer til verden som en, der er lige så udsat, som så mange små væsner i den her verden jo faktisk er det. Julenat er det med andre ord Guds kærlighed, der kommer til verden, og viser os, at vi aldrig er alene. Ikke engang dér, hvor mørket er størst. Ikke i den fattige stald og ikke på korset. Vi er faktisk Guds kærlighed værd. Det er den, der lyser fra krybben i mørket. Det er et budskab, der giver trøst. Det giver muligheden for at sende en bøn mod Ham, og det er også et budskab, der lige så stille kan være med til at forme et håb midt i håbløsheden, for Gud vil det anderledes. Gud vil lyset for både dig og mig. Og måske får vi øje på det lys, der kan skinne med den mindste væge lige midt i arrestens julegudstjeneste. Hvert eneste år bliver jeg i hvert fald rørt over at se, hvordan mennesker i arresten trøster og hjælper hinanden, og er den væren der for hinanden ikke et lille genskin af Guds kærlighed i stalden julenat. Og se, det er et budskab, der giver mening og håb også ved juletid i en arrest.

Louise – Arrestuspræst i Randers

Fra Fængselsfilosoffen – Tanketerroristen

LYS OG MØRKE

Kontrasten på min lyse og min mørke side er som forskellen på salt og sukker.

Jeg har tidligere elsket begge de sider af mig selv. Nu har jeg stor lyst til at slå den sidste ihjel! Kvæle mine dæmoner! Lukke lyset ind bag de tonede ruder! Lade isen i mit hjerte smelte! Til jeg igen er helt varm! Rulle bredt, når jeg igen kommer ud! Men med en disciplin, der holder mig tæt!

Jeg holder fokus! Holder mig selv på sporet efter bedste evne! Men nogle gange mister jeg kontakten til mig selv! Og det er lige dér, djævelen tager mig med! Med til de steder han fremover kan få skud! Og blive blæst tilbage til selv!

Jeg glæder mig til den dag, hvor der kommer balance i regnskabet! Og flammerne i mit indre brænder op, uden jeg brænder ud! Bagklogskabens lys står altid så forbandet skarpt! Nu er det ikke længere tid til kun at bære min viden. Nu er det tid til at anvende den!

Det er slut med at være en fange for mig selv! Så min sidste ”dans” med djævelen er forhåbentligt danset! Og ser jeg dæmonerne igen, så vrider jeg nakken om på dem!

Amen!

Jack

DRENGEN TIL JULETRÆ HOS KRISTUS

Af Fjodor Dostojevskij (1876)

Men jeg er romanforfatter og har her vistnok forfattet, dvs. selv fundet på en historie. Hvorfor skriver jeg ”vistnok?” Jeg véd med sikkerhed, at jeg selv har fundet på den; men det er mig stadig, som om det, jeg her har fundet på, virkelig er hændt engang – netop en juleaften – et eller andet sted i en mægtig by ved en skrækkelig kulde.

Altså, jeg ser for mig en dreng i en kælder, en endnu meget lille dreng, allerhøjst seks år – ikke en af den slags, man allerede kan sende ud på gaden, ”med poten”, men som man om et år eller to uvægerlig vil sende ud. Denne lille dreng vågnede en morgen nede i en fugtig og kold kælder. Han var klædt i en tynd kofte og rystede over hele kroppen.

Hans ånde stod ham som en hvid damp ud af munden, og som han sad dér i krogen på en kiste, underholdt han sig med at blæse dampen ud og se den forsvinde i luften. Men han var frygtelig sulten. Flere

gange den morgen, allerede ganske tidligt, havde han været henne ved briksen, hvor hans syge mor lå på lidt spredt halm med en bylt under hovedet. Hvor var hun kommet fra, hvordan var hun havnet her? Sandsynligvis var hun kommet hertil med sin dreng fra en fremmed by og var så pludselig blevet hjælpeløs syg. Værtinden i disse kroge havde politiet hentet for to dage siden; de logerende havde spredt sig for alle vinde, højtiden stod jo for døren, og den eneste tiloversblevne var en lazaron, der havde ligget dér døddrukken hele det sidste døgn, fejrende julen på forskud.

I en anden krog af kælderrummet lå, stønnende af gigtsmerter, en firsårig kone, der før havde tjent som barnepige i et herskabshus, men nu lå alene, ventende døden, snart klynkende og stønnende, snart brummende og vrissende ad drengen, så han nu ikke vovede at nærme sig hendes krog. Ude i kældergangen havde han fundet lidt vand, men en bid brød fandt han intetsteds, og han kom nu for tiende gang hen til sin mor for at vække hende. Det var for længst begyndt at skumre, og til sidst følte han sig uhyggelig til mode i mørket; det måtte være aften nu, men der blev ikke

’Ung kvinde på dødslejet’, ukendt flamsk kunstner

tændt lys. Han famlede med hånden hen over moderens ansigt og undrede sig over, at hun ikke rørte det mindste på sig og nu var ligeså kold som muren, hun lå ved.

”Hvor er der koldt her!” tænkte han nu ved sig selv, idet han stadig blev stående ved moderens leje og som i tanker lod hånden hvile på den dodes skulder. Så åndede han på sine fingre for at varme dem lidt, fik fat på sin hue, der lå på briksen, og pludselig listede han ganske sagte som i blinde ud af kælderen. Han ville være gået for længe siden, hvis han ikke havde været bange for den store hund, som hele dagen havde tudet deroppe et sted foran trappen. Men nu var hunden der ikke mere, han gik op og stod nu pludselig ude på gaden.

Du store – hvilken by! Nej – aldrig havde han set noget sådant! Der, hvor han kom fra, var der bælgmørkt ude om natten, bare én lygte i hele gaden. Dér blev de lave træhuse skoddet til om aftenen; dér var der ikke et menneske at se

Tidligere trykt i ’En forfatters dagbog’, oversættelse ved Ejnar Thomassen. Her bearbejdet af Thomas Munk Rønberg

nogetsteds, når det blev mørkt; så lukkede alle sig inde, og man hørte kun hundene derude i flokkevis tude og glamme – det kunne lyde natten igennem som hundrede, ja tusind hundes hyl og glammen. Men dér var der til gengæld varmt og godt, og mad fik han også nok af, men her – åh, Gud, om han dog blot kunne få lidt at spise!

Sikken en larm, sikken et mylder! Alle disse lys – og mennesker allevegne – og heste og ekvipager – men hvor det frøs, hvor det frøs! De udkørte hestes frosne ånde stod som en tæt damp fra deres varme muler. Gennem den løse sne slog hestenes hove skarpt klirrende mod stenbroen, alle mennesker puffede til hinanden og – åh, Gud, hvor sulten var han ikke – om han dog bare kunne få en lille bid af et eller andet – og nu gjorde det pludselig så frygtelig ondt i fingrene! En ordenshåndhæver gik forbi ham, men vendte sig bort for at slippe for at se ham.

Dér var nu en ny gade – nej, hvor bred den var! Her kunne han nemt blive rendt over ende eller kørt ned, som folk styrtede afsted mellem hinanden og råbte og snakkede, og alle disse heste i susende trav og disse tusinder af snurrende hjul, og hvor lyst var her ikke! ... Men hvad var det? Nej – denne mægtige rude, og bag ruden en stue og inde i stuen et juletræ fra gulv til loft! Et juletræ med mange, mange lys, med æbler og guldstjerner ... og dér, rundt omkring træet små dukkebørn, og legetøjsheste er der også; i værelset løber små børn omkring, så fint pyntede og rene, de leger og morer sig, de spiser og drikker! Nu begynder den pige dér at danse med en dreng – nej, hvor sød hun er, den lille pige! Musik er der også – gennem ruden kunne han tydeligt høre musikken spille.

Drengen stirrede ind gennem den mægtige rude og undrede sig og måtte pludselig også le – men nu gjorde tæerne så ondt, så ondt, og fingrene var nu helt mørkerøde og kunne slet ikke bevæges mere. Og pludselig måtte han tænke på sine fingre og sine tæer, så ondt de gjorde, åh, så ondt! ... og han brast i gråd og løb grædende videre. Men dér, bag den rude dér, var der nu igen en stue, også med træer i, men bordene var her dækket op med postejer og kager, en mængde forskellige kager var der, honningkager og mandelkager, røde og gule kager, og dér sidder fire fine damer og giver enhver, som kommer ind, en postej eller en kage; hvert øjeblik åbnes døren, og en mængde damer og herrer fra gaden træder ind.

Drengen gik nærmere hen, åbnede pludselig døren og smøg sig ind. Uh, hvor

de da råbte op og fægtede med armen! En af damerne gik rask hen til ham, trykkede ham en kobbermønt i hånden og åbnede selv døren for ham, ud til gaden. Hvor blev han forskrækket! Men kobbermønten faldt ud af hånden på ham og rullede klirrende ned at trinene; han kunne ikke bøje de frostrøde fingre og holde på den. Så løb drengen afsted, så hurtigt han kunne, uden selv at vide hvorhen. Atter var han lige ved at briste i gråd; men han var nu så bange, at han bare løb videre, alt imens han blæste på sine fingre. Han blev ved ét så trist til mode, han følte sig pludselig så ensom, alt blev så uhyggeligt ...

Men dér ... nej, hvad kan nu det dér være for noget! Folk stod i en tæt klynge og stirrede ind ad et vindue: derinde bag den store rude stod tre små dukker i røde og grønne dragter – ganske som små levende mennesker så de ud! Og dér sad en lille gamling og syntes at spille på en stor violin, og to andre mandslinge stod ved siden af og gned på små violiner, nikkende i takt med hovederne; engang imellem så de på hinanden og bevægede læberne – de talte nok virkelig med hinanden, man kunne blot ikke høre det her ude. Først troede drengen, at det var virkelige små mennesker, men da han fandt ud af, at det måske var dukker, kom han pludselig til at le. Aldrig havde han set sådanne dukker og aldrig tænkt sig, at der kunne findes den slags! Han var jo på nippet til at græde – men de dukker ... nej, det var dog for pudsigt!

Pludseligt følte han sig grebet bagfra i kraven; en stor, rå krabat af en dreng gav ham en oven i hovedet, rev huen af ham og sparkede ham bagi. Den lille dreng styrtede til jorden, folk omkring ham råbte op, hjertet sank i livet på ham – han sprang op og rendte afsted igen, og inden han vidste af det, var han gennem en port kommet ind i en fremmed gård, hvor han satte sig på hug bag en brændestabel: ”Her vil ingen finde mig i det mørke,” tænkte han og krøb sammen.

Der sad han så og vovede næppe af angst at trække vejret ... Men så med ét, lige på én gang, følte han sig så vel til mode: det gjorde ikke længere ondt i hænderne og fødderne, og der syntes ham nu så varmt her, ja ligeså varmt som hjemme på ovnen. Pludselig gav det et sæt i ham – ak, han var vist lige ved at falde i søvn! Ja, hvor dejligt ville det ikke være at sove ind her! ”Her vil jeg sidde lidt endnu og så gå hen og se på de dukker en gang til!” tænkte drengen og smilte igen ved tanken om dem. ”Aldeles som levende!” ... Og med ét var det, som hørte han sin mor synge – hun sang en vise for ham., ”Nu sover jeg, mor, ja, nu sover jeg! Åh, hvor det er dejligt at sove her!”

- Kom til juletræ hos mig, min dreng! – hører han pludselig en stille stemme hviske.

Han tror stadig, at det er hans mor – dog nej, det er ikke hende. Han ser ikke, hvem det er, der kalder; men der er en, som bøjer sig over ham og omfavner ham i mørket. Han rækker sin hånd ud mod ham og ... og nu pludselig – åh nej, dette lys, dette strålende lys ... hvor kommer dog alt det fra? Og dette juletræ! Nej, det er vist alligevel ikke noget juletræ – aldrig har han set et sådant træ! Hvor er han dog nu henne? Alt lyser, alt stråler, og rundt omkring lutter dukkebørn – nej, ikke dukkebørn ... det er små drenge og piger, der svæver omkring ham, strålende i lyset – de kysser

ham, tager ham i armene og bærer ham med sig ... også han begynder at svæve og ser nu ... ja, at hans mor er med ham, hun ser på ham og smiler lykkelig.

”Mor! Åh, Mor! Hvor her er dejligt at være!” råber drengen til hende, og han kysser børnene, og de kysser ham igen, og han brænder efter at fortælle dem om de tre dukker bag ruden. ”Men hvem er I dog, I drenge og piger?” spørger han og ler og har dem så kær.

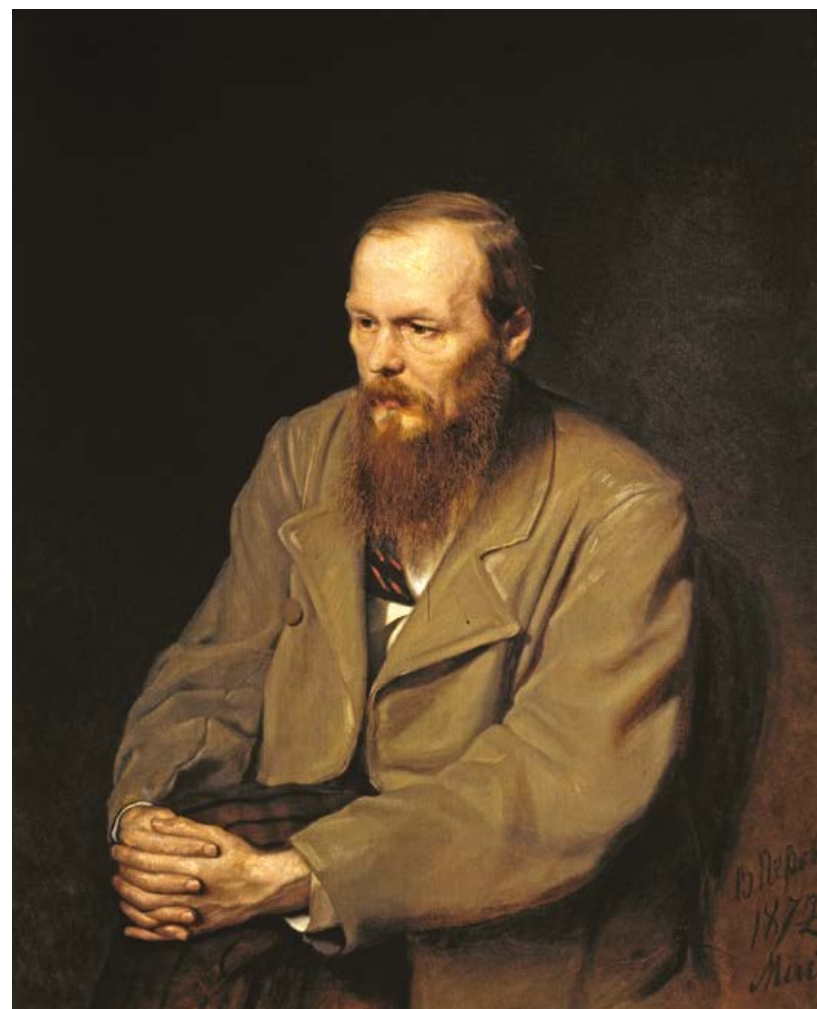
”Vi er til juletræ hos Kristus,” siger de til ham ... ”Kristus har altid på denne dag juletræ for de små børn, som ikke selv har noget træ ...”

*Den russiske forfatter Fjodor Dostojevskij, 1821 - 1881
Maleri af Vasilij Perov, 1872*

Og så fik han at vide, at disse små drenge og piger netop var sådanne børn som han selv, men de var døde – nogle frosset ihjel i deres kurve, som man havde stillet på trappepentrinene udenfor de petersborgske herskabshuse, andre var ganske stille blevet kvalt af kvinder, der havde fået dem til opfostring fra hittebørnsstiftelserne, mange var døde af sult ved mødrenes udtørrede bryst (under hungersnøden i Samara), atter andre var omkommet i tætpakkede jernbanevagoners mørke og stinkende kvalm – men nu var de alle samlet her som engle, alle var de hos Kristus, og selv var Han midt iblandt dem og rakte sine arme ud imod dem og velsignede dem og deres syndefulde mødre. Og børnenes mødre stod alle her afsides og græd; hver eneste af dem kendte sin lille pige eller dreng, og børnene svævede ned til dem, kyssede dem og aftørrede deres tårer med de små hænder og bad dem nu ikke græde mere, fordi de jo havde det så godt her ...

Men om morgenen fandt huskarlene ned i gården liget af den lille dreng, der havde gemt sig bag brændestablen og var frosset ihjel. Også hans mor blev fundet ... hun var død før drengen. Oppe i Himlen hos Gud, dér genså de hinanden.

Men hvorfor har jeg nu fundet på en sådan historie, der slet ikke passer i en almindelig fornuftig dagbog og allermindst i en forfatters dagbog? Og – jeg, som havde lovet Dem at skrive hovedsagelig om virkelige ting! Men sagen er netop – at det stadig foresvæver mig, som om dette virkelig kunne være sket – dvs. at det dér nede i kælderrummet og det bag brændestablen virkelig var sket. Men det med juletræet hos Kristus – kunne det være sket eller ej? Ja, derfor er jeg jo romanforfatter – netop for at kunne finde på den slags.

JUL I GAMLE DAGE

For få hundrede år siden var Danmark en landbrugsnation, og det var som regel hårdt arbejde at være på en gård. Men juletiden blev imødeset med glæde, for dels måtte man i juledagene fra 24. december til Helligtrekongersaften d. 5. januar kun lave det allermest nødvendige arbejde, dels fik man rigeligt at spise og drikke, og alt arbejdet med at forberede mad og festligheder skulle være overstået senest den 23. december. Gårdkarle og gårdpiger fik sædvanligvis julegaver i form af fx brød eller æbleskiver, og som det sidste inden man fejrede jul, gjorde man hovedrent hvorefter man gik i bad og tog rent tøj på.

Så kunne festlighederne begynde. Der blev serveret af alt det der var blevet slagtet, bagt, saltet, syltet og brygget. Stort set alle gårde fremstillede selv den mad man spiste, og en god gårdkone forstod også at brygge øl. Det var ganske vist ikke stærkt, men som regel var der rigeligt af det.

Når gårdfolkene havde spist og drukket, gik pigerne og karlene til julegilder på andre gårde. Her drak man som regel mere, og som aftenen skred frem, legede man de såkaldte julelege hvor de ugifte fra gårdene dansede og legede vovede lege der for det meste gik ud på at røre ved personer af det modsatte køn.

En af legene hed ’Trille julekage’, og den gik ud på at en pige og en karl lagde sig påklædte oven på hinanden på

et bord mens resten af selskabet ’æltede dejen’. Det betød at de to deltagere fik gnubbet sig godt op ad hinanden til stor morskab for hele selskabet. Der fortælles også om stripelege, bla. fra Møn. Man sang sange som lagde op til at karle og piger smed tøjet stykke for stykke, og legen kunne fortsætte så længe man havde tøj på kroppen. Derudover legede man ’Blindebuk’ hvor man ved hjælp af følesansen skulle afgøre hvilken person (af det andet køn) man stod overfor.

En særlig leg havde til formål at få præsterne op i det røde felt (den slags frarådes her!). Legen gik ud på at en gårdkarl tog et kvindeskørt over skuldrene som præstekjole, og herefter holdt han en underfundig prædiken med masser af hentydninger til kønslivets lyksaligheder. Af og til viede gårdkarlen for sjov nogle af de deltagende unge par i julestuen. Præster var ikke begejstrede for denne skik, og der er eksempler på at præster har meldt unge mennesker til myndighederne. Anklager om at bedrive julelege kunne også få konsekvenser i form af bøder.

I 1629 indførte Christian IV. en forordning der forbød de syndige julelege, og dermed blev de strafbare. Det havde nu ikke megen effekt bortset fra at man sikrede sig at legene fandt sted uden at præsten vidste noget om dem :) Nu om dage er skikken med julestuer (desværre) uddød.

Ruben, præst på Enner Mark

VI ELSKER STRAF

Danskerne elsker straf, og med straf mener jeg i realiteten hævn, for det er jo helt objektivt set, hvad straf er: hævn for en kriminel handling, som et individ har foretaget sig.

Vi elsker det, og vil, i hvert fald politisk set, have hårdere og længere straffe. Med slagord som: 'retsfølelse', 'nultolerance', og 'hårdt mod hårdt', banker den politiske justitsmaskine afsted i topfart, og danskerne putter gladeligt deres stemmer i urnen, så det kan fortsætte til vi er en reel livstidsstat, som vores storebror USA.

Det vi glemmer at debattere er rettigheder, især rettighederne for de børn og familier, som bliver påvirket af den hævn samfundet eksekverer, ved at fængsle eller varetægtsfængsle. Ligeledes er der utroligt få, der interesserer sig for, hvilke konsekvenser disse efterhånden uendelige fængslinger har på den nærtstående familie.

MANGE PÅRØRENDE TIL FÆNGSLEDE

En ældre statistik fra Det Kriminalpræventive Råd (2005) siger, at der konstant er 4.000-7.000 børn i Danmark, som har mindst én forælder i fængsel. 2/3 af disse er børn er under 6 år. Ligeledes siger en statistik beregnet på forskellige personer, som blev indsat i de danske fængsler/arresthuse i 2007, at 15.723 individer var indsat i kortere eller længere tid i løbet af året. Da man antager, at hver indsat har ca. 1,2 barn, betyder det at 17.767 børn i 2007 blev påvirket af at en forælder blev fængslet. Det er jo ingen hemmelighed at de fleste politikere har en vis indifferens over for dette, for det

stemmer jo ikke overens med den mere populistiske strafpolitik. Faktum er bare, at der siden disse statistikker blev lavet, blot er kommet flere og længere fængslinger. Dette betyder i praksis at flere indsatte i længere tid er væk fra deres børn og familier. Specielt under varetægtsfængslingen er kontakten mellem børn og nærtstående familie vigtig, først og fremmest fordi de psykiske konsekvenser kan være enorme for børn og familie. Dertil kommer det videnskabelige faktum, at fængslede med fungerende tilknytning til familie har større chance for rehabilitering, samt mindsket recidiv.

At have kontakt til børn og familie er dog yderst besværligt, da de danske lovgivere igennem årene har strammet lovene omkring kontakt under fængsling, og især varetægtsfængslingen, med besøgs- og brevkontrol er ekstremt indgribende overfor relationer mellem pårørende og de indsatte.

I dag er varetægtsfængslinger længere end nogensinde før. Og det er ikke unormalt at sidde i varetægt i hele år, til tider 3-4 år, før fængslede kan komme til reel afsoning i et fængsel, hvor vilkårene er mere lempelige. I denne periode kan en stor del af tiden være med besøgs- og brevkontrol, hvilket kan betyde, at der kan gå ugevis imellem at familien kan have kontakt med den indsatte.

Selv efter ophævelse af besøgs- og brevkontrol forbedres situationen kun minimalt, besøgene bliver måske lidt oftere, men mange steder er telefonisk kontakt stadig udelukket. Børn og familier kan altså gå i årevis, med kun sporadisk kontakt med hinanden, og det kan i mange tilfælde sætte

sine spor hos dem som er uskyldige. I 2008 konkluderede to kriminologer fra Cambridge University, at børn af fængslede er i risikogruppe for antisocial opførsel, mentale helbredsproblemer, stofmisbrug, fejle i skolen og ende i arbejdsløshed. Faktisk konkluderede Det Kriminalpræventive Råd i 2005, at sammenlignet med andre børn, er der tre gange større chance for, at børn af forældre, der har været i fængsel, selv havner i fængsel.

BØRN FÅR ANGST

En undersøgelse fra 1995 viser at især varetægtsfængselsperioden og tiden umiddelbart efter domsfældelse, er der hvor børns opførelse og adfærd forværres mest. Dette kan ifølge Else Christensens danske undersøgelse skyldes, at børn bliver angstfulde, og kan få forestillinger om, at deres forældre er syge eller døde, siden de ikke kan se dem.

Allerede i 2010 foreslog Peter Scharff Smith, Ph.d. og seniorforsker på institut for menneskerettigheder, og Janne Jacobsen, projektleder på Institut for menneskerettigheder og cand.mag i historie og teatervidenskab, at mulighed for at benytte telefoni oftere, især til børn, burde sikres for at skaffe bedre vilkår for børn og familier af fængslede.

Den europæiske menneskerettighedskonventions artikel 8 sikrer retten til privat- og familieliv, og ligeledes siger artikel 8.1 at enhver har ret til respekt for privat og familieliv, sit hjem og sin korrespondance. Ydermere siger børnekonventionen: 'deltaer stater skal respektere barnets ret til at opretholde regelmæssig, personlig forbindelse og direkte kontakt med begge forældre'.

Altså er regelmæssig kontakt for børn og familier, i bund og grund, sikret af menneskeret og børnekonvention, også for de, som er i en periode, hvor varetægtsfængsling er med besøgs- og brevkontrol, dvs. i den mest

skadelig periode for de nærtstående.

Man kan vel kun konkludere, at det er ret små ændringer, der skal laves lovmæssigt, for at afhjælpe nogle af de problemstillinger, der kan opstå for børn og familier, ved den helt overdrevne indgriben i personlig frihed, det er for de uskyldige familier, når en pårørende bliver varetægtsfængslet med besøgs- og brevkontrol.

Men den politisk hævnmaskine kører for fuld damp, og politikerne har ikke travlt med at stoppe for at overholde menneskerettighederne, de ynder at gå lige til grænsen, og nogle pryder sig endog med, at menneskeretten slet ikke bør overholdes, når det gælder minoriteterne i Danmark.

USKYLDIGE STRAFFES

Man må jo spørge sig selv, om det virkelig er en retsstat værdigt, at man straffer de uskyldige, ved at påføre dem unødigt afsavn. For betyder straffen og hævnen så meget, at man vil videreføre den antisociale adfærd til børn og familier, som end ikke er dømt for noget kriminelt, når nu en simpel løsning som kommunikation kan mindske problemstillingerne.

Måske politikerne skulle prøve at hoppe af det populistisk straftog, og se på hvilke konsekvenser deres hævnpolitik har, på alle dem som uskyldigt trækkes ind i fængselssystemet.

De som begår kriminalitet, skal straffes, det er der ingen debat om her, men politikerne kan vel godt se, at straf kun bør påføres dem, som har begået noget kriminelt, ikke deres børn og familier. Men måske mener politikerne, at hævnen bare er vigtigere, end de internationale menneskeret og børnekonventioner.

I hvert fald må vi indse, at sådan som retsstaten Danmark er p.t., er der i mine øjne kun en konklusion, man kan drage af de lovgivninger politikerne laver: VI ELSKER STRAF!

Titan, Vestre Fængsel

HER VINDER ALLE

En lørdag hver måned er der herreklub i Horserød. Vi var med i november, da indsatte og frivillige spiste marmelade-madder, talte om familie og fremtid – eller med store grin testede deres viden om alt fra hummere til hovedstæder.

'Hvor mange ben har en hummer?' Spørgsmålet hører til spillet Trivial Pursuit. Det ligger på spisebordet i det lille bibliotek i Horserød Fængsel denne lørdag. Svaret får du om lidt.

Langs væggene står række efter række af bøger i hvide reoler fra gulv til loft. Her er endda en reol midt i lokalet. Pladsen er lidt trang til de ca. 20 mennesker, vi bliver lidt efter lidt.

Vi tripper venligt rundt om hinanden, når en vil ud for at ryge en smøg eller hen til det andet bord – et lille, lavt et i rummets anden ende. Her får han en skive duftende brød med solbær-syltetøj og synker måske ned i en af de tre små sofaer for at tale med en af de Café Exit-frivillige eller andre indsatte.

'FERIELEJR' MED TRISTE WEEKENDER

Et par stykker hænger bare stille ud i fællesskabet og lytter. Horserød ligner en glad ferielejr med hyggelige, svensk-røde træhuse i et plan på store grønne plæner med træer, hvis blade er varmt gule under den blå himmel. Men ensomhed, kedsomhed, og angst trives jo også, hvor der er smukt.

'Her sker kun lidt i weekender. De kan være lange at komme igennem, hvis man ikke får besøg,' forklarer 'Jan'. Da han så, der var gang i noget i dette hus i dag, kiggede han ind og nød stemningen i vel to kopper kaffes tid.

Nogle gange har de frivillige fx læder med, så man kan knytte nøgleringe. Det er mange indsatte glade

To 'oste' kan fint gøre en til vinder. Især når man har det sjovt.

for, men 'Bo' er ikke vild med at skabe ting med sine hænder.

'Jeg er ikke kreativ, men mænd kan altså godt tale dybt sammen uden at gøre noget praktisk,' som han siger.

FORBILLEDE FOR MINE BØRN

'Tim' holder også af en dyb samtale. Han slår sig ned på en stol nær sofabordet og taler med en frivillig. Snakken falder som så ofte før på at have gæld. Tim har hørt, at når man arbejder og betaler af på gæld, får man ikke mere udbetalt, end man får i kontanthjælp. Så han tænker, at måske skal man tænke på arbejde som noget, man gør for at føle glæde ved at yde noget og lære andre at kende.

Tim tror, han tager noget af sin gæld med i graven. Han nærmer sig de 40, 'gider ikke det her mere'. Hans formål nu er, at hans ret små børn skal vokse op og være stolte af ham. Denne gang skal det være slut med at glide tilbage og gøre noget dumt.

'Under tidligere afsoninger røg jeg bare hash og ventede på at komme ud igen, men denne gang har jeg valgt at gøre det anderledes.'

Tim er nu i behandling for sit misbrug, vil uddanne sig og arbejde som SOSU. Han er glad for gamle mennesker og for at hjælpe dem. Vejen er lang, men han lyder sikker.

'Jeg vil gøre nogen tilfreds og føle mig værdsat. Jeg kan nemmere få stillads-arbejde, men jeg er blevet skudt i maven og kan nok ikke holde til det.'

GODE GRIN OG KONKURRENCE-ÅND

Der lyder latterbrøl ovre ved spisebordet, hvor de ni, der spiller Trivial Pursuit, har delt sig i tre grupper. En frivillig kom til at svare på et spørgsmål til en anden gruppe. Hele banden driller hende godmodigt.

Christel og Kirsten har været Café Exit-frivillige i Horserød i mange år – nu er det dem, der står for herreklubben.

Den næste bølge af grin ruller, da tre indsatte skal svare på, hvilket latinamerikansk land, der producerer mest narko. 'Passende spørgsmål her,' siger 'Martin' med et skævt smil og fortæller, at han er her, fordi han har solgt en del hash. Martin er fuld af iver og humør. Da han så skiltet om, at her er 'herreklub' i dag, hev han et par venner med ind for at se, hvad det er. Han ved meget, også om græske guder og belgiske kolonier. Det kører for ham og holdet i en grad, så han kækt udbryster: 'Vi slår hele Exit. Præmien er fri udgang hver dag til Cafe Exit i København!'

SÅ MANGE BEN HAR HUMMEREN

Men et spørgsmål om en by i Caribien stopper Martins hold. 'Vi vil godt bruge en livline og ringe til en ven,' siger han. Hele bordet griner igen, og ikke bare fordi her er tale om et andet spil end 'Hvem vil være millionær', men fordi mobiltelefoner er forbudt i fængslet.

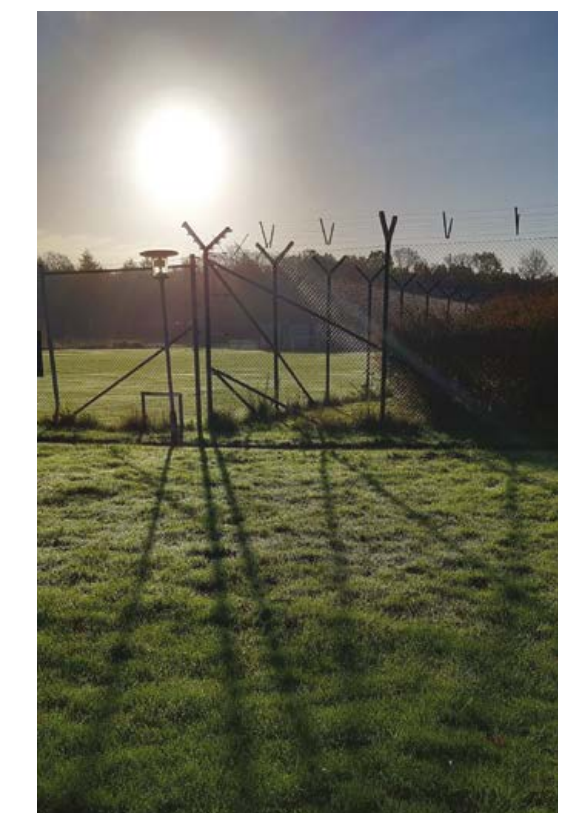
Hummeren har i øvrigt 10 ben – og selv om de tre medlemmer af gruppen talte på fingre, nåede de ikke så langt op. Det gav ingen 'ost'.

Barak-lejren blev bygget i 1917 som hospital for over 2.000 russiske krigsfanger. Den har bl.a. huset svagelige børn, danske kommunister – og nu ca. 270 indsatte. Foto: Kriminalforsorgen.

HER ER INGEN TABERE

Christel har været Exit-frivillig i Horserød i mange år, også før de kvindelige indsatte flyttede ud sidste år, og herregruppen opstod. Hun var med til spillet i dag. Da det stoppede pga. tidnød og hun så, at de tre grupper hver havde to oste, konkluderede hun: 'Alle har vundet. Så der er ingen tabere her!'

Sol og skygge i Horserød en smuk morgen i november.

Tekst og foto: Eva, frivillig i Café Exit

DE HELLEGE 3 KONGER

Med til julen hører historien om de tre konger, eller vise mænd fra Østerland, som vi synger om, og som var draget af sted for at lede efter en nyfødt kongesøn, som var spået til at skulle være verdens frelser. De blev mildest talt forbavsede, da de kom til stalden i Betlehem og fandt drengebarnet på så ydmygt et sted. De havde ventet noget helt andet, men de faldt alligevel ned på knæ og tilbød Jesus-barnet, der lå i krybben.

OPFYLDT AF EN DRØM

Hvorfor er denne historie stadig interessant for os? Hvorfor bliver den ved med at have noget dragende over sig, denne mærkelige myteagtige beretning? Måske fordi der er noget ved disse vise mænd, som det kan være godt at bære med sig gennem julen og ind i det nye år. For de er opfyldt af en drøm, der gør dem bevægelige, og de bærer drømmen videre til os, som et håb om, at vores liv ikke går hen og bliver til et liv, der frygtsomt kører i ring, så det til sidst er ligegyldigt om året hedder 2022 eller 2023. Disse tre mænd søgte en konge og endte med at tilbede et spædbarn i en stald!

STJERNETYDERE

Nu siger evangeliet ganske vist ikke noget om, at de selv var konger. Blot at de var vise mænd, stjernetydere. Ikke af den slags som vi kender fra Ugens horoskop, men seriøse videnskabsmænd efter den tids forhold. Det må have ligget dem fjernt, det som Betlehemsstjernen viste dem. Alligevel slog det ikke deres drøm i stykker. Ligesom moderne videnskabsmænd, som f.eks. fysikeren Niels Bohr, når de midt i deres søgen efter en videnskabelig sandhed pludselig støder på noget andet, det religiøse, det som ikke kan ses og måles, men kun tilbydes i tro. De tre vise mænd endte med at se det, man kun kan se med hjertet.

KONGER ..?

Traditionen har forvandlet de tre stjernetydere til konger. Hvad enten de er vise mænd eller konger, så bringer de et skjult løfte med sig – også til den, der føler sig langt fra Gud – om at Gud vil åbenbare sin sandhed midt i mit liv på en måde, så mit hjerte røres. Sådan som det også sker i Michael Tourniers gendigtning 'Kasper, Melchior og Balthasar' om de tre, der drager ud, ledt af en stjerne. Med sig i bagagen har de deres skuffelser, men også deres håb og drømme.

KASPER

Den sorte Kasper har forladt sit hjemland pga. kærestesorg til en hvid kvinde, som han nok kan eje,

men ikke tvinge til at elske sig. Men barnet lærer ham den sande kærligheds uimodståelige smitsomhed. Tilmed er det lille Jesus-barn, i det øjeblik Kasper bøjer sig over ham, blevet sort, for at den sorte Kasper bedre kan forstå.

BALTHASAR

Balthasars historie er en anden. Lige fra han var barn, har han elsket smukke ting og kunst. Men hans præsteskab har af frygt for afgudsdyrkelse ødelagt hans museum med alle hans møjsommeligt indsamlede ting. Barnet i krybben viser ham den enkle kunst: En ung fattig mor, bøjet over sit barn: Det dagligdags, der får evighedsværldi.

MELCHIOR

Og Melchior, den unge konge, der har mistet sin trone, og som søger barnet for at få magten tilbage. Ved besøget hos Herodes ser han magtens skræmmebillede, og han lærer af barnet at få øje på styrken ved at turde være svag. Til hver især taler barnet sådan som enhver bedst kan forstå. Men legenden fortæller, at der også var en fjerde konge. En slikmundet prins, som var draget ud i verden for at finde den guddommelige kon-ditor. Han ankommer, men for sent. Han hører de andre tre kongers beretning, men kærlighed, kunst og politik er ikke noget for ham. Han tror dog på, at barnet vil tale til ham på

den måde, som han bedst vil kunne forstå. Og han er spændt på hvordan det vil ske. Ved skæbnens tilskikkelse bliver det 33 år senere ham, der som den første modtager nadveren, i brødets og vinens skikkelse. Barnet har talt til ham, sukkerprinsen. Han, der elskede mad, fandt i et måltid det dybeste i kristendommen: Selvhengivelsen. En selvhengivelse der er så

betingelsesløs, at den kommer os i møde sådan som vi er.

EN NY TID

Nu hedder året ikke længere år 33 e.Kr., men vi står ved tærsklen til 2023. Men fortællingen om de hellige tre konger er en åben, uafsluttet fortælling, som opfordrer os til at slå følge. Også vi kommer med vores bagage

fra fortiden, også vi rummer drømme og håb. Vi kan trygt slå følge med de tre konger ved tanken om, at sådan som Jesus-barnet talte til dem, sådan vil det også i julen og i året der følger, tale til hver enkelt af os, så vi kan opfange det med hjertet.

Glædelig Jul og Godt Nytår!

Arresthuspræst Nina

Gerard David, Adoration of the Kings, National Gallery, London, circa 1515

METTES GLEMTE BØRN

Kære Mette,

Jeg hedder lille Tommy, er snart 8 år og har bedt min far om at skrive dette læserbrev til dig, fra mig. Min far sidder i fængsel og jeg savner ham bare så meget, mere end du kunne forstille dig. Jeg synes bare du skal vide at jeg føler det som om du har glemt mig. Min far siger at jeg desværre ikke er alene, men at der er over 5000 børn i Danmark der også føler ligesom mig; at du har glemt os. Mette, du må ikke glemme os, vi bliver bare så kede af det så. Du har lovede os at du er børnenes statsminister' ... det har du lovet, at passe på os, men du glemmer os hele tiden. Hver gang I laver nye skærpede restriktioner ift. dagligdagen i fængslerne, så glemmer du at det er os der bliver ramt i sidste ende ... og ramt hårdest. Hvis jeg bare kunne få et ønske opfyldt, så vil det være at se min far når vi taler sammen, da det bare er abnormt og mærkeligt at jeg ikke kan videosamtale med min far som jeg med alle mine venner og andre familie.

Mette, vil du ikke godt være sød og få åbnet op for videosamtalerne med vores forældre, det vil hjælpe os bare så meget. Min far siger at det slet ikke vil koste ekstra penge, men faktisk spare systemet penge, og så er det også 100 % sikker for misbrug.

Mette, de video-faciliteter står bare tomme og samler støv, da reglerne kun tillader brug af disse til politiafhøringer og retsmøder, men i alle andre lande bruges de til familiestøtte. Alle eksperterne har i årevis råbt højt at de skal tages i brug til støtte for familien og for at hjælpe de mange tusind børn igennem en forældrefængsling, men selv igennem corona, stod de bare tomme hele tiden.

Min skolelærer siger at du er ligeglade, at selv eksperterne lytter du ikke til, og det viste du os alle da du nægtede at hjælpe nogle syge børn komme hjem fra Syrien. Mette, du må ikke være ligeglad med os, vi bliver bare så ked af det så. Mette, må vi ikke godt få lov til at videosamtale med vores forældre fremover, altså, det er bare blevet så dyrt og besværligt at komme på besøg og bevare kontakten, det er jo ikke meningen at det er os det skal gå ud over, men det gør det! Jeg vil til sidst slutte med at love dig at jeg vil opføre mig godt og passe mine lektier, vise at jeg er en stærk dreng som ikke bare giver op fordi uretfærdigheden har vist sit grimme ansigt.

Min skolelærer siger at hvis bare jeg knokler røven ud af bukserne, så er alt muligt ... også at jeg en dag kan blive til statsminister som dig. Hvis jen dag bliver statsminister, så vil jeg love at huske de mange tusind børn ligesom mig, og passe på dem og hjælpe dem med at holde en stærk kontakt til deres fængslede forældre. Dette lover jeg dig Mette, så vil du ikke godt være sød og love at huske mig.

Lille Tommy.

Thomas, Enner Mark

FAKTA OM VIDEO-SAMTALEFACILITETERNE

Alle kriminalforsorgens institutioner har sådanne video-link samtalefaciliteter, men de står tomme det meste af tiden, da forældede regler endnu ikke er blevet ændrede til at afspejle danskernes digitaliserede hverdag og børnenes brug af disse faciliteter til dagligt.

Et væsentligt spørgsmål at stille er om det overhovedet giver mening at annoncere at resocialisering er et tema under afsoning af en frihedsstraf, hvis man ikke kan komme på Internettet og f.eks. kommunikere via video-link, e-mail o.l.?

Det er endvidere åbenlyst at det bliver et mere og mere massivt indgreb i de fængsledes liv, som tiden går, og IT-kommunikations-teknologien udvikler sig yderligere ... og hvor de yngre IT-vante generationer bliver ældre osv.

Smart-gadgets, streaming services og ikke mindst internetadgang er i dag en så stor og integreret del af stort set enhver normal danskers liv og levned, at hverdagen i fængslerne bliver mere og mere unormal og abnorm, jo længere tid man afskæres fra at deltage i denne del af samfundslivet.

Som udgangspunkt må det stå klart for enhver, at udelukkelse fra Internettet og de digitale kommunikationsformer er et massivt problem for enhver borger, som ønsker at deltage meningsfuldt i samfundslivet. Hvordan skal man f.eks. følge en uddannelse, kvalificere sig inden for et erhvervsmæssigt område, have fungerende kontakt med børn, familie, kæresten og venner og følge med i den generelle samfundsmæssige udvikling, altså, hvis man er ekskluderet fra al digital teknologi??

Det er stærkt unormalt at være afskåret fra hele den del af livet der involverer Internettet og digital kommunikation. Tiden er nu her for at de eksisterende video-samtale-faciliteter bliver åbne op til familiestøtte.

ET PROLETARISK OPRÅB

Et kritisk kig på Kriminalforsorg og straffuldbyrdelse

Inden jeg påbegynder det nogle måske vil kalde kværlanteri, andre et proletarisk opråb, vil jeg særligt henlede opmærksomheden på lovgivernes eget skriv, så dette kan ligge os i baghovedet medens vi fortsætter. Jeg vil henvise til "De Europæiske Fængselsregler" punkt 13, med følgende ordlyd: 'Disse regler skal finde anvendelse uvildigt, uden forskel på grund af køn, race, farve, sprog, religion, politisk eller anden overbevisning, national eller social oprindelse, tilhørsforhold til et nationalt mindretal, formueforhold, fødsel, eller ethvert andet forhold.'

Med dette som værende min forord, vil jeg forsøge at gøre et noget længere debatindlæg til et kortere og bedre håndterligt opråb.

UD AF SAMFUNDET

Vi står i en situation hvor stadigt flere melder sig ud af samfundet, et samfund de ikke forstår sig på, og ind i et fællesskab der forstår dem. Stiller vi dette upartisk op, kan det vel egentlig ikke undre nogen? De fællesskaber jeg refererer til her, er banderne, rockerne og hvad der snart ellers er opstået af grupper. Disse fællesskaber er i stand til at give de unge mennesker noget, vi som samfund ikke formår. Hvad om, at vi forsøgte at undgå denne adskillelse og derved også undgå at bruge uanede ressourcer på at 'redde' disse unge mennesker tilbage?

Hvad om vi stod sammen og kiggede på en reformering, så vi kan give de unge hvad de så eksistentielt har brug for? Lad mig eksemplificere de dårlige fællesskabers tillokken- de egenskaber:

- I 'banden' er der altid nogen at tale med
- I 'banden' er der forståelse, og man bliver hørt
- I 'banden' bliver man mødt med ligesind
- I 'banden' er der forventninger og opbakning
- I 'banden' er der et stærkt sammenhold
- I 'banden' er der uniform, der repræsenterer et tilhørsforhold
- I 'banden' er der klare regler og konsekvenser
- I 'banden' kan man med egenvilje og indsats arbejde sig op

Jeg vil her postulere for, at jeg IKKE forsøger at fremhæve 'bandens' tillokkende egenskaber fordi dette er det gode - så absolut ikke - en god opvækst, den rette opdragelse og

en vilje til det gode for alle, kan aldrig erstattes. Hvis vi vil modificere denne virkelighed, må det gøres konsekvent gennem det gode eksempel, ærlighed og tålmodighed.

SAMFUND OG SAMFUNDSSIND

Til en start er der alt for stor afvigelse fra den måde vi definerer ordene 'samfund' og 'samfundssind' i ordbøgerne, og til den måde folk opfatter og efterlever ordene. Lad os lige kaste et blik på disse definitioner:

SOM SAMMENHOLD VIL VI ALDRIG VÆRE STÆRKERE END DET SVAGESTE MEDLEM

'Samfund'

- et samfund som styres af en bestemt samfundsgruppe eller som er organiseret i grupper med fælles træk eller interesser
- et fællesskab som udgøres af en større gruppe mennesker der lever i en stat

'Sammenhold'

- et fællesskab hvor man står sammen og støtter hinanden = In Solidum. In Solidum = Solidaritet = Én for alle & alle for én.

Med disse 2 ordforklaringer på plads, hvad så om vi overvejede at omdøbe et i forvejen kassabelt samfund, der bærer præg af dårlige kammeratskaber, mistro til vore medmennesker og en hensynsløs uvilje til at bidrage til fællesskabet?

Selvfølgelig er vi nødsaget til at revidere vore tilgange og læsninger i medfør af denne navneændring. Ordet skal i sin oprindelse efterleves og kan kun fungere hvis alle tager sin tørn, har respekt for sammenholdet, og en oprigtig vilje til at bidrage efter bedste evne. Uden dette vil en navneændring være ubetydelig.

TOLERANCE OG RESPEKT

Trods det faktum at sammenhold er et mind-set der kræver en indsats, så kræver det intet intimt kendskab til hinanden. Dog kræver det en tolerance for hinanden og respekten til at lade folk være sig selv. I sammenholdet behøver man ikke vide alt om hinanden for at holde sammen, kæmpe sammen, stå sammen, støtte hinanden eller holde hinanden oppe - man behøver end ikke kunne lide ALLE,

hjælpe de kriminelle med ændringer i værdigrundlag og prioriteringer. Spørgsmålet må nærmere forlyde sig på, om vi har råd til ikke at lade være? Har vi råd til ikke at ændre noget? Råd til fortsat at kaste uanede mængder penge efter såvel sammenholdets som de kriminelles fortabelse?

AFSTRAFFELSESMETODE ..?

Egentlig burde mange områder i min optik revideres, såsom vores skole/uddannelsessystem, håndtering af misbrugere, sundhedssektoren etc. Men hver ting til sin tid, og tiden er nu altså kommet til vor såkaldte afstraffelsesmetode: Fængselsopholdet. Og ja, jeg skrev afstraffelsesmetode - for det er det - jeg havde personligt foretrukket at kalde denne instans for 'Resocialiseringsanstalt', 'opdragelsesinstitution' eller 'Dannelses-hus' - kært barn har mange navne.

Fængslerne som de fremstår i dag, bruges approksimativt lige så tåbeligt som dele af vores straffelov. Forholdene er i den grad af ominøs karakter! Inde bag murene burde arealet afspejle de regler og normer der indgår i det omgivende sammenhold og den anbragte skal så naturligt som muligt tilvænnens en sund, moralsk og fornuftig tilstedeværelse, samt en acceptabel arbejds- og hverdagskadence. Det burde være et krav at de skulle igennem et selvransagelsesforløb, nogle individuelle psykoedukationsforløb samt hjælp og støtte til ændring af adfærdsmønstre.

BIDRAG TIL SAMMENHOLDET

Derefter skulle man - inden man kunne deltage i sammenholdet igen - bruge sin minimumsdom på dette sted, og i den periode bevise sin vilje til at bidrage positivt til sammenholdet. Uden en stor egenindsats og gennemførte forløb, ingen frihed - for både ens egen skyld og for sammenholdets. Den der vælger at bryde loven, vælger at stille sig uden for sammenholdet. Men her er det vigtigt at huske, at sammenhold = solidaritet. Deraf vil denne lovbryder stadig være en del af dette sammenhold, som nok skal beskytte og forsøge at hjælpe sine medlemmer, vi er så afgjort nødsaget til at tage ansvar for dem vi taber hen ad vejen.

Som sammenhold vil vi ALDRIG være stærkere end det svageste medlem.

Fortsættes på næste side >

VELFUNGERENDE OG RESOCIALISERET

Den fundamentale tanke bag brugen af fængsler må antages at være, at få et individ ud som både er i stand til og har en vilje til at bidrage til sammenholdet. Hvilket implicerer at det kriminelle menneske man fængsler, vil gennemgå en personlig udvikling og deraf komme ud betydeligt mere velfungerende og resocialiseret end før indsættelsen. Selvfølgelig vil der forekomme situationer hvor fængsling er nødvendig grundet efterforskning. Heraf burde vi hurtigt kunne blive enige om den konklusion, at det vi i dag kalder ’Kriminalforsorgen’, burde være af såvel opbyggende som præventiv karakter!

Nuvel, fængsel - selve frihedsberøvelsen - er og skal være en straf, men derudover er det grundlæggende essentielt, at de indsatte bliver hjulpet, støttet, og vejledt samt selv finder viljen til at ændre retning til den hårde, men fabelagtige vej, vi så smukt kalder: Livets vej. Fængselsarbejdet burde handle om et positivt samarbejde med de indsatte, hvori man udruster og støtter dem til et bedre liv.

Men det vilkår indsatte lever under vil være at finde på grænsen til det inhumane. Faktisk vil jeg gå så langt at påstå - hvor skræmmende det end må lyde - at Kriminalforsorgens institutioner, i langt fra de fleste tilfælde, overholder et minimum af de forskrevne bekendtgørelser, regler og ret-tigheder. Specielt vil jeg fremhæve at den sundhedsmæssige bistand i fængslerne er under AL kritik, og for længst burde

have råbt Justitsministeriet op af stolen! Derudover burde det aldrig tillades at fængslerne blev så store som i dag.

Fængslerne er både for store, for overfyldte og for underbemandede! De enkelte bliver tabt i mængden, de engagerede fængselsfunktionærer siger op fordi de enten bliver stressede eller ikke kan klare at se hvilke vilkår de indsatte lever under, og de kriminelle kommer ud langt mere kriminelles end de var før indsættelse. Samtidig bliver fængslernes virksomhed fuldstændig meningsløs, når det både er muligt at drive kriminelt virke og vedholde enhver form for misbrug i fængslet.

EN OND CIRKEL

Som supplement hertil, vil jeg gerne gøre opmærksom på, at intet jeg skriver, er rettet MOD fængselsbetjentene, tværtimod er det rettet direkte mod den forsømmelighed jeg mener at Kriminalforsorgen har overfor deres ansatte - hvilket også i høj grad skrider mod Justitsministeriet! De enkelte afdelinger burde være mindre, og desuden ALTID være så velbemandet, at der er tid til hvert menneske, som man har påtaget sig et ansvar for. Underbemanding går både ud over indsatte og ansatte. Som det ser ud på nuværende tidspunkt, er fængslerne blot en ond cirkel.

Lad mig udpensle:

- For mange kriminelle kontra fængselsbetjente
- Deraf for lidt tid pr. indsat
- For lidt tid afføder INGEN resocialisering el. reintegrering
- Ergo bliver det kriminelle ind OG kriminelle ud
- De kriminelle der løslades er nu ’klogere’
- Samt disse kriminelle avler flere kriminelle

Så forklar mig endelig:

HVORNÅR ER VI FÆRDIGE MED AT SMIDE PENGE UD AF VINDUET?

Hvor meget skal det gå galt, før nogen tør hive plasteret af og gøre en forskel? Før nogen tør gøre det nødvendige? Før nogen tør gøre det RIGTIGE?

MARTS

Dato	Fajr	Solopgang	Dhuhr	’Assr	Maghreb	’Ishaa
1	5:09	7:10	12:32	15:57	17:54	19:48
2	5:07	7:08	12:31	15:58	17:56	19:50
3	5:04	7:05	12:31	16:00	17:58	19:52
4	5:02	7:03	12:31	16:02	18:00	19:54
5	4:59	7:00	12:31	16:04	18:02	19:56
6	4:57	6:58	12:30	16:06	18:04	19:58
7	4:54	6:55	12:30	16:07	18:06	20:00
8	4:51	6:53	12:30	16:09	18:08	20:02
9	4:49	6:50	12:30	16:11	18:10	20:05
10	4:46	6:48	12:29	16:12	18:12	20:07
11	4:43	6:45	12:29	16:14	18:14	20:09
12	4:41	6:43	12:29	16:16	18:16	20:11
13	4:38	6:40	12:29	16:18	18:18	20:13
14	4:35	6:38	12:28	16:19	18:20	20:16
15	4:32	6:35	12:28	16:21	18:22	20:18
16	4:29	6:33	12:28	16:22	18:24	20:20
17	4:27	6:30	12:28	16:24	18:26	20:22
18	4:24	6:28	12:27	16:26	18:28	20:25
19	4:21	6:25	12:27	16:27	18:30	20:27
20	4:18	6:22	12:27	16:29	18:32	20:29
21	4:15	6:20	12:26	16:30	18:34	20:32
22	4:12	6:17	12:26	16:32	18:36	20:34
23	4:09	6:15	12:26	16:34	18:38	20:36
24	4:06	6:12	12:25	16:35	18:40	20:39
25	4:02	6:10	12:25	16:37	18:42	20:41
26	4:59	7:07	13:25	17:38	19:44	21:44
27	4:56	7:04	13:25	17:40	19:46	21:46
28	4:53	7:02	13:24	17:41	19:48	21:49
29	4:50	6:59	13:24	17:43	19:50	21:51
30	4:47	6:57	13:24	17:44	19:52	21:54
31	4:43	6:54	13:23	17:46	19:54	21:57

APRIL

Dato	Fajr	Solopgang	Dhuhr	’Assr	Maghreb	’Ishaa
1	4:40	6:52	13:23	17:47	19:56	21:59
2	4:37	6:49	13:23	17:49	19:58	22:02
3	4:33	6:47	13:22	17:50	20:00	22:05
4	4:30	6:44	13:22	17:51	20:02	22:07
5	4:26	6:41	13:22	17:53	20:03	22:10
6	4:23	6:39	13:22	17:54	20:05	22:13
7	4:19	6:36	13:21	17:56	20:07	22:16
8	4:16	6:34	13:21	17:57	20:09	22:19
9	4:12	6:31	13:21	17:58	20:11	22:22
10	4:08	6:29	13:21	18:00	20:13	22:25
11	4:05	6:26	13:20	18:01	20:15	22:28
12	4:01	6:24	13:20	18:03	20:17	22:31
13	3:57	6:21	13:20	18:04	20:19	22:34
14	3:53	6:19	13:19	18:05	20:21	22:37
15	3:49	6:16	13:19	18:07	20:23	22:40
16	3:45	6:14	13:19	18:08	20:25	22:43
17	3:41	6:12	13:19	18:09	20:27	22:47
18	3:37	6:09	13:19	18:11	20:29	22:50
19	3:33	6:07	13:18	18:12	20:31	22:54
20	3:29	6:04	13:18	18:13	20:33	22:57
21	3:25	6:02	13:18	18:14	20:35	23:01
22	3:20	6:00	13:18	18:16	20:37	23:05
23	3:16	5:57	13:18	18:17	20:39	23:08
24	3:11	5:55	13:17	18:18	20:41	23:12
25	3:08	5:53	13:17	18:19	20:43	23:16
26	3:07	5:50	13:17	18:21	20:45	23:19
27	3:06	5:48	13:17	18:22	20:47	23:20
28	3:05	5:46	13:17	18:23	20:49	23:21
29	3:04	5:44	13:17	18:24	20:51	23:22
30	3:03	5:41	13:16	18:26	20:52	23:22

MAJ

Dato	Fajr	Solopgang	Dhuhr	’Assr	Maghreb	’Ishaa
1	3:02	5:39	13:16	18:27	20:54	23:23
2	3:01	5:37	13:16	18:28	20:56	23:24
3	3:00	5:35	13:16	18:29	20:58	23:25
4	2:59	5:33	13:16	18:30	21:00	23:25
5	2:58	5:31	13:16	18:31	21:02	23:26
6	2:57	5:29	13:16	18:33	21:04	23:27
7	2:56	5:27	13:16	18:34	21:06	23:28
8	2:55	5:25	13:16	18:35	21:08	23:29
9	2:55	5:23	13:16	18:36	21:10	23:29
10	2:54	5:21	13:16	18:37	21:12	23:30
11	2:53	5:19	13:16	18:38	21:13	23:31
12	2:52	5:17	13:16	18:39	21:15	23:32
13	2:52	5:15	13:15	18:40	21:17	23:32
14	2:51	5:13	13:15	18:41	21:19	23:33
15	2:50	5:11	13:15	18:42	21:21	23:34
16	2:49	5:09	13:16	18:43	21:22	23:35
17	2:49	5:08	13:16	18:44	21:24	23:36
18	2:48	5:06	13:16	18:45	21:26	23:36
19	2:47	5:04	13:16	18:46	21:28	23:37
20	2:47	5:03	13:16	18:47	21:29	23:38
21	2:46	5:01	13:16	18:48	21:31	23:39
22	2:46	5:00	13:16	18:49	21:33	23:39
23	2:45	4:58	13:16	18:50	21:34	23:40
24	2:45	4:57	13:16	18:51	21:36	23:41
25	2:44	4:55	13:16	18:52	21:37	23:42
26	2:44	4:54	13:16	18:53	21:39	23:42
27	2:43	4:53	13:16	18:54	21:40	23:43
28	2:43	4:52	13:16	18:54	21:42	23:44
29	2:42	4:50	13:17	18:55	21:43	23:44
30	2:42	4:49	13:17	18:56	21:45	23:45
31	2:42	4:48	13:17	18:57	21:46	23:46

JUNI

Dato	Fajr	Solopgang	Dhuhr	’Assr	Maghreb	’Ishaa
1	2:41	4:47	13:17	6:58	21:47	23:46
2	2:41	4:46	13:17	6:58	21:49	23:47
3	2:41	4:45	13:17	6:59	21:50	23:48
4	2:40	4:44	13:17	7:00	21:51	23:48
5	2:40	4:43	13:18	7:00	21:52	23:49
6	2:40	4:43	13:18	7:01	21:53	23:49
7	2:40	4:42	13:18	7:02	21:54	23:50
8	2:40	4:41	13:18	7:02	21:55	23:50
9	2:39	4:41	13:18	7:03	21:56	23:51
10	2:39	4:40	13:19	7:03	21:57	23:51
11	2:39	4:40	13:19	7:04	21:58	23:52
12	2:39	4:39	13:19	7:04	21:59	23:52
13	2:39	4:39	13:19	7:05	22:00	23:53
14	2:39	4:39	13:19	7:05	22:00	23:53
15	2:39	4:39	13:20	7:06	22:01	23:54
16	2:39	4:38	13:20	7:06	22:01	23:54
17	2:39	4:38	13:20	7:06	22:02	23:54
18	2:39	4:38	13:20	7:07	22:02	23:54
19	2:40	4:38	13:20	7:07	22:03	23:55
20	2:40	4:38	13:21	7:07	22:03	23:55
21	2:40	4:39	13:21	7:08	22:03	23:55
22	2:40	4:39	13:21	7:08	22:03	23:55
23	2:40	4:39	13:21	7:08	22:03	23:56
24	2:41	4:39	13:22	7:08	22:04	23:56
25	2:41	4:40	13:22	7:08	22:04	23:56
26	2:41	4:40	13:22	7:08	22:03	23:56
27	2:42	4:41	13:22	7:08	22:03	23:56
28	2:42	4:41	13:22	7:08	22:03	23:56
29	2:42	4:42	13:23	7:08	22:03	23:56
30	2:43	4:43	13:23	7:08	22:03	23:56

FINURLIGE FAKTA • 2023-KALENDEREN 1. HALVÅR

JANUAR			FEBRUAR			MARTS			APRIL			MAJ			JUNI		
Sø 1	1959: Fidel Castro og hans kommunistiske oprørshær driver Cubas diktator, Fulgenico Batista, ud af landet.		On 1	1972: Neil Young udgiver albummet 'Harvest'. Siden har det solgt mere end 6 millioner eksemplarer.		On 1	1872: Verdens første nationalpark, Yellowstone National Park, grundlægges i USA.		Lø 1	2001: Nederlandene tillader som det første land ægteskab mellem to mennesker af samme køn.		Ma 1	1923: Danmark får sin første færdselslov.	18	To 1	1479: Københavns Universitet indvies.	
Ma 2	1905: Efter seks måneders belejring opgiver Rusland byen Port Arthur som straks indtages af Japan.	1	To 2	1943: General Paulus' tyske 6. Armé overgiver sig til USSR's marskal Rokossovskij ved Stalingrad.		To 2	1933: Filmen 'King Kong' har biografpremiere i New York, USA.		Sø 2	1964: Den russiske rumsonde Zond opsendes med kurs mod Venus. Efter 1½ måned forsvandt den.		Ti 2	1995: Indenrigsministeriet godkender Dansk Folkeparti som opstillingsberettiget.		Fr 2	2008: Den danske ambassade i Islamabad udsættes for bombeangreb. Seks dræbes, og flere såres.	
Ti 3	1892: J.R.R. Tolkien, forfatter til bl.a. 'Ringenes Herre', fødes i Bloemfontein, Sydafrika. Han dør i 1973.		Fr 3	1995: Eileen Collins bliver den første kvinde bag rovpinden på en af NASA's rumfærger.		Fr 3	1924: Den sidste kalif, Abd-ul-Medshid II, afsættes, og det islamiske kalifat ophører med at eksistere.		Ma 3	1973: Den første mobiltelefon anvendes i New York City.	14	On 3	1376: Oluf II bliver i en alder af 5 år valgt til Danmarks hidtil yngste konge.		Lø 3	1989: I Kina sættes hæren ind for at rydde Den Himmelske Freds Plads efter 7 ugers demonstrationer.	
On 4	2010: 'The Burj Khalifa' åbner i Dubai. På åbningstidspunktet er den verdens højeste bygning.		Lø 4	2012: Florence Green, sidste veteran fra 1. verdenskrig, dør, 110 år gammel. Hun gjorde tjeneste i RAF.		Lø 4	1892: København får sit første elværk.		Ti 4	1949: NATO grundlægges i Washington D.C. Traktaten underskrives af 12 lande, heriblandt Danmark.		To 4	1949: Næsten hele Torinos fodboldhold omkommer i et flystyrt i udkanten af Torino.		Sø 4	1896: Henry Ford prøvekører sin Ford Quadricycle, den første benzindrevne bil han udviklede.	
To 5	1658: Under Københavns belejring opretter Kong Frederik 3. Den Kongelige Livgarde.		Sø 5	146 f. Kr.: Den tredje puniske krig ender med at byen Karthago i Nordafrika fuldstændig ødelægges.		Sø 5	1695: Regeringen bestemmer at der i alle større købstæder skal indrettes værtshuse for rejsende.		On 5	1909: Albert R. Broccoli, producenten bag de fleste James Bond-film, fødes i New York.		Fr 5	1949: Europarådet dannes.		Ma 5	1944: Bombeflyet B-29 Superfortress indsættes operativt for første gang. Mål i Bangkok angribes.	23
Fr 6	1946: Syd Barrett, en af grundlæggerne af 'Pink Floyd', fødes i England. Han forlader bandet i 1968.		Ma 6	1912: Eva Braun, som senere bliver Adolf Hitlers elskerinde (og senere hustru) fødes i München.	6	Ma 6	1512: Michelangelo afslutter udsmykningen af Det Sixtinske Kapel i Vatikanet, Rom.	10	To 6	1917: På opfordring af USA's præsident Wilson vedtager kongressen at erklære Tyskland krig.		Lø 6	1966: I Hvidovre nedlægges grundstenen til Danmarks første moské.		Ti 6	1958: Forsøgsanlæg Risø ved Roskilde Fjord indvies efter flere års anlægsarbejder.	
Lø 7	1989: Japans kejser Hirohito dør efter 62 år på tronen. Hans søn, Akihito, indsættes som kejser samme dag.		Ti 7	1995: Tv-værten Søren Ryge Petersen idømmes en bøde på kr. 1.500,- for at dræbe en due på live-tv.		Ti 7	1977: Bryggerierne Ceres i Aarhus, Thor i Randers og Urban i Ålborg danner Jyske Bryggerier A/S.		Fr 7	1795: Metersystemet indføres i Frankrig. Det når først til Danmark i 1912.		Sø 7	1946: Tokyo Telecommunications Engineering (senere Sony) grundlægges med 20 medarbejdere.		On 7	1982: Priscilla Presley åbner Graceland for publikum. Bådeværelset, hvor Elvis døde, holdes dog lukket.	
Sø 8	1935: Elvis Aaron Presley fødes i Tupelo, Mississippi. Verden har ikke været den samme siden.		On 8	1904: Rusland angriber japanske skibe i Port Arthur. Det udløser den japansk-russiske krig.		On 8	1844: Kong Oskar I bliver konge af Norge og Sverige.		Lø 8	1911: Verdens første squash-turnering spilles. Det sker i Harvard Club i New York.		Ma 8	1771: Under Struensees styre udstedes forordning om at alle huse skal forsynes med et nummer.	19	To 8	793: Vikingetiden begynder med overfaldet på Lindisfarne-klostret på den britiske Holy Island.	
Ma 9	1493: Christoffer Columbus ser havfruer for første gang. Desværre viser de sig senere at være søkøer.	2	To 9	1981: Bill Haley, amerikansk rock-pioner og manden bag 'Rock around the clock', dør 55 år gammel.		To 9	1908: Football Club Internazionale, også kendt som Inter Milan, grundlægges i Milano, Italien.		Sø 9	1945: Den tyske krydser 'Admiral Scheer' sænkes af bombefly fra Royal Air Force.		Ti 9	1949: Den amerikanske pianist, sanger og sangskriver William Martin 'Billy' Joel fødes.		Fr 9	1898: Kina udlejer Hong Kong til England for 99 år.	
Ti 10	1946: FN's generalforsamling træder sammen til sit allerførste møde. Det finder sted i London.		Fr 10	1995: Kronprins Frederik får overrakt sit eksamensbevis som cand.scient.pol. på Århus Universitet.		Fr 10	1945: Tokyo bombes af 334 stk. B-29 Superfortress-bombefly. 120.000 dræbes.		Ma 10	1631: Tiggeri forbydes i København.	15	On 10	1954: Bill Haley and the Comets udsender 'Rock Around the Clock'. Den når hitlisternes førsteplads.		Lø 10	1910: Boldklubben Fremad Amager stiftes.	
On 11	1964: For første gang dokumenteres det at der er sammenhæng mellem tobaksrygning og lungekræft.		Lø 11	1990: Nelson Mandela løslades efter 27 år i fængsel. I 1994 bliver han Sydafrikas præsident.		Lø 11	2020: WHO erklærer at COVID-19 er en pandemi; dvs. en verdensomspændende epidemi.		Ti 11	1814: Napoleon Bonaparte abdicerer og sendes i eksil på øen Elba.		To 11	1927: Oscar-prisen bliver indstiftet af Det amerikanske Filmakademi.		Sø 11	1979: Skuespilleren Marion Michael Morrison, nok bedre kendt som John Wayne, dør 72 år gammel.	
To 12	2010: Et jordskælv rammer Haiti, ødelægger hovedstaden Port-au-Prince og dræber 160.000 mennesker.		Sø 12	1949: Danmark møder Canada ved VM i ishockey i Stockholm. Danmark taber 0-47.		Sø 12	1938: Tyske tropper annekterer Østrig i det såkaldte 'Anschluss'.		On 12	1606: Union Jack bliver Storbritanniens officielle flag		Fr 12	1949: Den sovjetiske blokade af Berlin ophæves efter at have været i 11 måneder.		Ma 12	1929: Anne Frank fødes. Hun dør i foråret 1945 i koncentrationslejren Bergen-Belsen.	24
Fr 13	1736: Konfirmation indføres ved lov i Danmark.		Ma 13	2000: Sidste stribe af 'Radiserne' udkommer i USA få timer efter tegneren Charles M. Schulz' død.	7	Ma 13	1683: Det bliver forbudt for danske præster at tage penge for bryllup og										

JUNIOR

A vertical banner image showing a close-up of a dark, textured roof edge against a bright yellow background. The image is oriented vertically, with the roofline running horizontally across the middle. The background is a solid, vibrant yellow, and the roof is dark grey or black with a visible shingle pattern. The image is framed by a thin black border.

Lø 1	2001: Nederlændene tillader som det første land ægteskab mellem to mennesker af samme køn.	Ma 1	1923: Danmark får sin første færdselslov.	18	To 1	1479: Københavns Universitet indvies.	
Sø 2	1964: Den russiske rumsonde Zond opsendes med kurs mod Venus. Efter 1½ måned forsvandt den.	Ti 2	1995: Indenrigsministeriet godkender Dansk Folkeparti som opstillingsberettiget.		Fr 2	2008: Den danske ambassade i Islamabad udsættes for bombeangreb. Seks dræbes, og flere såres.	
Ma 3	1973: Den første mobiltelefon anvendes i New York City.	14	On 3	1376: Oluf II bliver i en alder af 5 år valgt til Danmarks hidtil yngste konge.	Lø 3	1989: I Kina sættes hæren ind for at rydde Den Himlelske Freds Plads efter 7 ugers demonstrationer.	
Ti 4	1949: NATO grundlægges i Washington D.C. Traktaten underskrives af 12 lande, heriblandt Danmark.		To 4	1949: Næsten hele Torinos fodboldhold omkommer i et flystyrt i udkanten af Torino.	Sø 4	1896: Henry Ford prævekerer sin Ford Quadricycle, den første benzindrevne bil han udviklede.	
On 5	1909: Albert R. Broccoli, producenten bag de fleste James Bond-film, fødes i New York.		Fr 5	1949: Europarådet dannes.	Ma 5	1944: Bombeflyet B-29 Superfortress indsættes operativt for første gang. Mål i Bangkok angribes.	
To 6	1917: På opfordring af USA's præsident Wilson vedtager kongressen at erklære Tyskland krig.		Lø 6	1966: I Hvidovre nedlægges grundstenen til Danmarks første moske.	Ti 6	1968: Forsøgsanlæg Risø ved Roskilde Fjord indvies efter flere års anlægsarbejde.	
Fr 7	1795: Metersystemet indføres i Frankrig. Det når først til Danmark i 1912.		Sø 7	1946: Tokyo Telecommunications Engineering (senere Sony) grundlægges med 20 medarbejdere.	On 7	1982: Priscilla Presley åbner Graceland for publikum. Bådeværelset, hvor Elvis døde, holdes dog lukket.	
Lø 8	1911: Verdens første squash-turnering spilles. Det sker i Harvard Club i New York.		Ma 8	1771: Under Struensees styre udstedes forordning om at alle huse skal forsynes med et nummer.	19	To 8	793: Vikingetiden begynder med overfaldet på Lindisfarne-klostret på den britiske Holy Island.
Sø 9	1945: Den tyske krydser 'Admiral Scheer' sænkes af bombefly fra Royal Air Force.		Ti 9	1949: Den amerikanske pianist, sanger og sangskriver William Martin 'Billy' Joel fødes.		Fr 9	1898: Kina udlejer Hong Kong til England for 99 år.
Ma 10	1631: Tiggeri forbydes i København.	15	On 10	1954: Bill Haley and the Comets udsender 'Rock Around the Clock'. Den når hitlisternes førsteplads.	Lø 10	1910: Boldklubben Fremad Amager stiftes.	
Ti 11	1814: Napoleon Bonaparte abdicerer og sendes i eksil på øen Elba.		To 11	1927: Oscar-prisen bliver indstiftet af Det amerikanske Filmakademi.	Sø 11	1979: Skuespilleren Marion Michael Morrison, nok bedre kendt som John Wayne, dør 72 år gammel.	
On 12	1606: Union Jack bliver Storbritanniens officielle flag		Fr 12	1949: Den sovjetiske blokade af Berlin ophæves efter at have været i 11 måneder.	Ma 12	1929: Anne Frank fødes. Hun dør i foråret 1945 i koncentrationslejren Bergen-Belsen.	
To 13	1953: Ian Flemings roman 'Casino Royale', den første om James Bond, udkommer i England.		Lø 13	1943: De tyske og italienske styrker i Nordafrika overgiver sig til de allierede.	Ti 13	1997: Timothy McVeigh idømmes dødsstraf for et bombeattentat i Oklahoma City i 1995 hvor 168 dør.	
Fr 14	1912: 'Titanic' rammer et isbjerg i Atlanterhavet. Skibet synker, og 1514 mennesker omkommer.		Sø 14	1912: Om aftenen denne dato findes den danske konge Frederik VIII død på et fortov i Hamborg.	On 14	1940: Tyske tropper invaderer Paris.	
Lø 15	1928: Mickey Mouse debuterer i filmen 'Steamboat Willie'.		Ma 15	908: Den tre år gamle Konstantin VII kronet i Konstantinopel som byzantinsk medkejser.	20	To 15	1219: Verdens ældste flag, Dannebrog, falder ned fra himlen under slaget ved Lyndanisse i Estland.
Sø 16	1889: Charlie Chaplin fødes i London.		Ti 16	1966: Den kinesiske Kulturrevolution begynder.	Fr 16	1904: Den dag og dato hvor hele handlingen i James Joyces roman 'Ulysses' udspiller sig.	
Ma 17	1080: Kong Harald III af Danmark dør, 39 år gammel. Han efterfølges af Knud den Hellige.	16	On 17	1998: Brøndby IF bliver danske mestre i fodbold.	Lø 17	1885: Frihedsgudinden, en gave fra Frankrig, ankommer i New Yorks havn. Den indvies 28. oktober 1886.	
Ti 18	1864: Preussiske og østrigske tropper angriber og erobrer skanserne ved Dybbøl.		To 18	1936: Den spanske borgerkrig bryder ud.	Sø 18	1861: Danmarks ældste dampskib, Hjejlen, søsættes. Det sejler stadig på Silkeborgsøerne.	
On 19	1971: Charles Manson dømmes til døden for syv drab. I 1977 ændres straffen til livstid.		Fr 19	1690: Holmen, det nuværende Gammelholm, i København tages i brug som flådebase.	Ma 19	1910: Fars dag fejres for første gang. Det sker i byen Spokane i staten Washington.	
To 20	1945: Hitler viser sig uden for Førerbunkeren i Berlin for sidste gang inden sin død 10 dage senere.		Lø 20	1873: Levi Strauss og Jacob Davis får patent på denim-bukser med kobbernitter.	Ti 20	1837: Victoria bliver britisk regent efter kong William IV's død. Hun regerer til sin død i 1901.	
Fr 21	1509: Henry VIII bliver konge af England. Han regerer indtil sin død i 1547.		Sø 21	1970: Folketinget beslutter at oprette et universitet i Roskilde.	On 21	1942: En japansk ubåd i Columbia-floden i Oregon affyrrer 17 granater mod det nærliggende Fort Stevens.	
Lø 22	1945: Koncentrationslejren Sachsenhausen befries af Den Røde Hær og den polske 1. Armé.		Ma 22	2006: Belfasts lufthavn omdøbes til 'George Best Airport' efter den legendariske irske fodboldspiller.	21	To 22	1941: Tyskland indleder Operation Barbarossa, invasionen af Sovjetunionen.
Sø 23	1516: Reinheitsgebot, regler for hvad øl må indeholde, indføres i hele Bayern. De efterleves stadig.		Ti 23	1565: Kostskolen Herlufsholm ved Næstved grundlægges i et tidligere benediktinerkloster.	Fr 23	1848: Adolphe Sax tager patent på ... saxofonen.	
Ma 24	1924: Thorvald Stauning bliver Danmarks statsminister første gang.	17	On 24	1862: Westminster Bridge over Themsen åbnes.	Lø 24	1923: Radioavisen - oplæsning af nyheder fra Politiken - sendes for første gang fra Lyngby Radio.	
Ti 25	1792: Landevidsrovøren Nicolas Pelletier bliver den første franskmænd der henrettes i guillotine.		To 25	1950: Walt Disneys tegnefilm 'Pinocchio' har dansk premiere i Palads Teatret i København.	Sø 25	1681: I København op sættes landets første tramlamper som gadebelysning. I alt 500 lamper bliver sat op.	
On 26	1348: Det første universitet i Centraleuropa, Karola Univerzita, grundlægges i Prag, Tjekkiet.		Fr 26	2005: FC København besejrer IFK Göteborg med 12 - 1 i den første Royal League-finale.	Ma 26	1963: Præsident John F. Kennedy slutter en tale i Berlin med ordene 'Ich bin ein Berliner'.	
To 27	1908: De 4 olympiske Lege i moderne tid åbnes i London af kong Edward VII.		Lø 27	1978: Fem bevåbnede kvinder befrier terroristen Till Meyer fra Moabit-fængslet i Vestberlin.	Ti 27	1995: Værfet Burmeister & Wain i København går i betalingsstandstill efter 130 års drift.	
Fr 28	1789: Captain W. Bligh og 18 søfolk bliver sendt til søs i en åben båd efter et mytteri på 'Bounty'.		Sø 28	1987: 19-årige Mathias Rust lander sit lille Cessna-fly på Den Røde Plads i Moskva.	On 28	1974: Skagen afholder sin første internationale visefestival.	
Lø 29	1948: Den danske filmpris, Bodilprisen, uddeles for første gang i København.		Ma 29	1953: Edmund Hillary og Norgay Tensing når toppen af verdens højeste bjerg, Mt Everest.	22	To 29	1252: Kong Abel af Danmark, Valdemar Sejrs søn, dræbes i slaget ved Oldenswort (Ejdersted).
Sø 30	1521: Svenske tropper besejrer en dansk styrke i slaget ved Västerås.		Ti 30	1945: Folketinget genindfører dødsstraf for forbrudelser begået under besættelsen.	Fr 30	1908: En meteorit eksploderer over Tunguskafloeden i Sibirien. 80.000.000 træer væltes.	
			On 31	1927: Efter en produktion på 15.007.003 biler ruller den sidste Ford Model T ud fra fabrikken.			

BEDETIDER

2023

Her kan du se en oversigt over bedetider for første halvår af 2023. Tiderne er gældende for Århus og dermed det meste af den østlige del af Jylland. Afhængig af hvor du befinder dig, kan du korrigere ud fra nedenstående:

Sdr. Omme, Renbæk..... + 3 minutter

Kærshovedgård, Nr. Snede..... + 2 minutter

Enner, Møgelkær ..... 0 minutter

Søbysøgård, ... - 4 minutter

Ringe, Nyborg..... - 6 minutter

Jyderup..... - 8 minutter

København..... - 12 minutter

Ramadan er markeret med rødt, og i år begynder den ved solnedgang d. 22. marts. Den slutter ved solnedgang d. 21. april.

JANUAR

Dato	Fajr	Solopgang	Dhuhr	'Assr	Maghreb	'Ishaa
1	6:28	8:45	12:23	14:12	16:01	18:10
2	6:28	8:45	12:23	14:13	16:02	18:11
3	6:28	8:44	12:23	14:15	16:03	18:12
4	6:27	8:44	12:24	14:16	16:04	18:14
5	6:27	8:44	12:24	14:17	16:06	18:15
6	6:27	8:43	12:25	14:18	16:07	18:16
7	6:27	8:43	12:25	14:20	16:08	18:17
8	6:26	8:42	12:26	14:21	16:10	18:18
9	6:26	8:41	12:26	14:23	16:11	18:19
10	6:26	8:41	12:27	14:24	16:13	18:21
11	6:25	8:40	12:27	14:26	16:15	18:22
12	6:25	8:39	12:27	14:27	16:16	18:23
13	6:24	8:38	12:28	14:29	16:18	18:25
14	6:24	8:37	12:28	14:30	16:20	18:26
15	6:23	8:36	12:28	14:32	16:22	18:27
16	6:22	8:35	12:29	14:34	16:23	18:29
17	6:21	8:34	12:29	14:35	16:25	18:30
18	6:21	8:33	12:29	14:37	16:27	18:32
19	6:20	8:31	12:30	14:39	16:29	18:33
20	6:19	8:30	12:30	14:40	16:31	18:35
21	6:18	8:29	12:30	14:42	16:33	18:36
22	6:17	8:27	12:31	14:44	16:35	18:38
23	6:16	8:26	12:31	14:46	16:37	18:39
24	6:15	8:25	12:31	14:48	16:39	18:41
25	6:14	8:23	12:31	14:50	16:41	18:43
26	6:13	8:21	12:32	14:52	16:43	18:44
27	6:11	8:20	12:32	14:53	16:45	18:46
28	6:10	8:18	12:32	14:55	16:47	18:48
29	6:09	8:17	12:32	14:57	16:49	18:49
30	6:07	8:15	12:32	14:59	16:51	18:51
31	6:06	8:13	12:33	15:01	16:53	18:53

FEBRUAR

Dato	Fajr	Solopgang	Dhuhr	'Assr	Maghreb	'Ishaa
1	6:05	8:11	12:33	15:03	16:55	18:55
2	6:03	8:09	12:33	15:05	16:57	18:56
3	6:02	8:08	12:33	15:07	16:59	18:58
4	6:00	8:06	12:33	15:09	17:01	19:00
5	5:58	8:04	12:33	15:11	17:03	19:02
6	5:57	8:02	12:33	15:13	17:06	19:03
7	5:55	8:00	12:33	15:15	17:08	19:05
8	5:53	7:58	12:33	15:17	17:10	19:07
9	5:52	7:56	12:33	15:19	17:12	19:09
10	5:50	7:54	12:33	15:21	17:14	19:11
11	5:48	7:52	12:33	15:23	17:16	19:13
12	5:46	7:49	12:33	15:25	17:18	19:15
13	5:44	7:47	12:33	15:27	17:20	19:16
14	5:42	7:45	12:33	15:28	17:23	19:18
15	5:40	7:43	12:33	15:30	17:25	19:20
16	5:38	7:41	12:33	15:32	17:27	19:22
17	5:36	7:38	12:33	15:34	17:29	19:24
18	5:34	7:36	12:33	15:36	17:31	19:26
19	5:32	7:34	12:33	15:38	17:33	19:28
20	5:30	7:32	12:33	15:40	17:35	19:30
21	5:28	7:29	12:33	15:42	17:37	19:32
22	5:26	7:27	12:33	15:44	17:39	19:34
23	5:23	7:25	12:33	15:46	17:41	19:36
24	5:21	7:22	12:32	15:48	17:44	19:38
25	5:19	7:20	12:32	15:49	17:46	19:40
26	5:16	7:18	12:32	15:51	17:48	19:42
27	5:14	7:15	12:32	15:53	17:50	19:44
28	5:12	7:13	12:32	15:55	17:52	19:46

Insidertip: Hiv midtersiderne ud af bladet; så har du bedetider til 1. halvår af 2023, lige til at hænge op.

'... NEJ DET' IKKE SANDT, NEJ DET' IKKE SANDT - FOR INDIMELLEM KOMMER FASTEN!'

Radiogudstjenesten er Danmarks Radios ældste program og fylder snart 100 år. Hver søndag drager vi ud i landet og sender fra en ny kirke, både små landsbykirker og store domkirker. Indimellem rejser vi også ud i verden. For der er også kirke på steder, hvor man ikke kan se den, f.eks. når soldater sendes i krig, og der er også kirke på hospitaler og i fængslerne.

Troen folder sig forskelligt ud afhængigt af, hvor man er. En traditionel, dansk landsbykirke er anderledes end et fængsel. Jeg glæder mig meget til at komme på besøg i Horserød Statsfængsel og være med til gudstjeneste. Jeg er taknemmelig over, at jeg får lov til at være en flue på væggen, og bringe ånden fra en fængselskirke videre til lytterne.

DET ER DET AUTENTISKE, DER ER DET SMUKKESTE

Når jeg kommer ud og får lov at være med på særlige steder, hvor der normalt ikke kommer medier, går jeg altid meget ydmygt til opgaven. Jeg har ingen teknikere med, men optager alt selv og prøver at være så diskret som muligt. Jeg siger tit til menigheden, at de bare skal gøre helt

som de plejer. For det gælder ikke om at sende en perfekt og fejlfri gudstjeneste. Tværtimod! Det er det autentiske, der er det smukkeste. Rigtige mennesker, med forskellige stemmer, der smelter sammen. Det er en gave at få lov at finde stedets særlige ånd og folde det ud for lytterne, og dele det med dem.

RADIOGUDSTJENESTE FRA HORSERØD FÆNGSELSKIRKE FASTELAVNSSØNDAG 2023

Selvom man ikke kan se dem, der er til stede i rummet, så vil stemningen være der, og man kan ofte mærke koncentrationen i rummet, nogle gange spænding, munterhed, eller sorg.

Det er planen, at vi skal sende den gudstjeneste, som jeg optager i december, på fastelavnssøndag, d. 19. februar 2023. Det er en oplagt dag. Det er meget smukke tekster, der skal holdes gudstjeneste over. Fastelavn handler om masker, og måske om at TABE masker, og blive sig selv. Kender du det? Lyt med på DR søndag d. 19. februar 2023 kl. 10.00.

Linnéa Lund, fængselspræst i Horserød Statsfængsel og Katarina Lewkovitch, tilrettelægger DR perspektiv og fakta.

SÅDAN FINDER DU EN ADVOKAT

SÅDAN FINDER DU EN ADVOKAT TIL AT PLANLÆGGE DIT FORSVAR

Du skal først vælge en advokat. For det meste er den politibeskikkede advokat ikke det bedste valg. Undersøg hvilken advokat der er bedre til at erstatte den beskikkede advokat.

For at finde den rette advokat til dig, spørg din familie og venner om at undersøge på internettet etc., spørg evt. dine medindsatte om hvem de har gode erfaringer med. Og hvis du ikke har andre muligheder, så undersøg gennem biblioteket.

HVORDAN VED DU SÅ DU HAR FUNDET DEN RIGTIGE ADVOKAT?

Når du møder din advokat for første gang, så lyt til din mavefølelse af advokaten. Føler du at han har en oprigtig interesse i din sag? Hvis du ikke føler at han har en oprigtig interesse i din sag og/eller underpræsterer i sit arbejde? Skift med det samme! Advarselstegn er fx: Dårlig forståelse af materialet i sagen. Sporadisk eller stort set

ingen kontakt med din advokat. Al kontakt med din advokat bliver sendt videre til sekretær eller jurastuderende, der arbejder for advokaten. Dette er et stort advarselstegn! Det er vigtigt at advokaten gør det hårde arbejde i din sag og er velforberedt når han skal repræsentere dig i retten.

STIL KRAV TIL DIN ADVOKAT

Desværre lever vi i et land hvor dem der skal bevise vores uskyld, er de samme der skal bevise vores skyld. Anklager og politi gør desværre alt hvad de kan for at bevise og dømme os så hårdt som muligt under vores sigtelse.

Derfor er det vigtigt at din advokat undersøger beviser og fakta og planlægger dit forsvar sammen med dig for at sikre at du får en så retfærdig retssag som overhovedet muligt. Din advokat skal som minimum besøge dig en gang om måneden op til retssagen.

Hvis din advokat ikke gør de ovenstående ting, skal du skifte igen. Husk, der er ingen grænser for hvor mange gange du kan skifte advokat. HUSK! Det gælder dit liv!

Andreas, tidl. Enner Mark

DIARIES OF A CONVICTED

Bed til Gud, ha' et mål

Han vidste hverken om dagen eller noget

Blev låst inde uden besked

En forfulgt uskyldighed

Både i op og ned, angstens sved

Ved, erfaringen af uretfærdighed

Fængsel er dybt min ven

Gør alt i beskedenhed

Ikke gå ned, stå ved din sag. Ikke give op, blive ved

Fængsel er midlertidigt

Livet er ikke færdig

Livet er herlig

Livet er smukt og elskværdig

Ikke tag livet for givet

Gør dig selv mærkværdig

og aldrig kom tilbage i fængsel bror

Ha' et liv som kongeværdig.

Pashababa, Blegdammen

OPERATION PLAYA

Operation Playa - En meget omtalt skandalesag der involverer agenter

Historien starter i 2006 i Columbia og handler om en tidligere kriminel ved navn JF fra Sverige. Efter afsluttet dom beslutter han sig for at flytte til Columbia i 2004. Her laver han et luksusyacht-udlejningsfirma og holder fester, og lever en sjov, men rolig tilværelse frem til 2010 hvor han pludselig bliver anholdt af colombiansk politi og udleveret til Sverige.

5 TONS KOKAIN

I Sverige bliver han sigtet for indsmugling af 5 tons kokain. Tidligere var en anden svensk statsborger blevet anholdt på en båd med 1,4 tons kokain ud for den franske ø Martinique. JF bliver afhørt af svensk politi og sigtet for at være bagmand. Politiet havde

udover de 1,4 tons kokain også fundet 6 kg kokain på en båd i Sverige tilhørende den samme svenske statsborger, M, der var kaptajn på sejlbåden med de 1,4 tons. M var på dette tidspunkt i de franske myndigheders varetægt og blev på foranledning af svensk politi udleveret til Sverige. Det skete un-

der stor protest fra M der sagde at der aldrig har været kokain på den båd i Sverige. De 6 kg kokain var fundet af svenske politiagenter der havde lejet båden af M, og han skulle så have glemt 6 kg kokain under en pude på båden :-). Dette fund er det der gør at hele sagen bliver sendt til Sverige.

Svenske JF etablerer udlejning af luksusyachts i Columbia.

Måden de satte M og JF sammen på, var at JF en gang havde lejet sig ind på en af M's bådudlejningsture i Caribien, hvilket ikke er underligt, da man jo som svensktalende ville have lejet sig ind på en båd med anden svensktalende mand som kaptajn. M nægtede da også at JF havde noget som helst med indsmuglingen af de 1,4 tons kokain at gøre.

DOM PÅ 18 ÅR

Men selvom alle involverede i sagen sagde at JF ikke havde noget med det at gøre, blev han stadigvæk dømt til 18 års fængsel i den svenske byret. Sagen blev anket til den svenske landsret, og her tager den en chokerende drejning. JF, forhippet på at bevise sin uskyld, får udleveret alt det materiale som anklagemyndigheden ikke mente havde betydning for sagen. Her snakker vi om 10.000 sider materiale. I dette materiale finder han de oplysninger der oprindeligt havde udpeget ham som bagmanden ifølge en DEA-rapport som en DEA-agent ved navn TM havde fremlagt i retten.

Problemet var bare at ifølge den rapport var det ikke JF der blev udpeget som bagmand. Og hvis en DEA-agent i samarbejde med svensk anklager lyver om dette, hvad er der så ellers blevet løjet om?

GENBRUGSKOKAIN

Og så kommer det der fik hele sagen til at køre i Sverige: de 6 kg kokain. En kemisk prøve på de 6 kg kokain blev krævet gennemført, og det kom frem at kokainen stammede fra en anden tidligere sag og højst sandsynligt havde fundet sin vej fra koster-rummet hos politiet til gemmestedet under puden i M's båd. Dette blev også bekræftet af en svensk journalist der havde ringet ind og spurgt til de 6 kg kokain der var indleveret på den dato hvor det blev fundet på M's båd. Og intet kokain var blevet indleveret den dag overhovedet!

Dommeren blev så rasende at han stoppede sagen med det samme, løslod JF efter 3,5 års fuldstændig isolationsfængsel og pure frifandt ham. M blev senere kun dømt for de 1,4 tons kokain og dømt til 14 års fængsel. Man skulle så tro at JF's mareridt stoppede her. Men nej, den svenske anklager var ikke færdig med ham.

ANHOLDT IGEN

Efter 36 timer i frihed blev han anholdt på ny for at blive udleveret til Spanien for hvidvaskning af kokainpenge tjent på den kokain, han lige var blevet frifundet for. Efter 6 mdr. i isolationsfængsel i Spanien blev han

løsladt, fik inddraget sit pas og skulle så møde op på politistationen og skrive under på at han stadigvæk var i landet.

I 7 år har JF nu ventet på en afgørelse i denne retssag; dvs. i 11 år af sit liv har han skulle vente og kæmpe med en sag opfundet af en svensk anklager. Og hans mareridt er ikke slut.

Han er netop blevet dømt for hvidvaskning af kokainpenge tjent på den kokain som han er blevet frikendt for at besidde.

Dommen blev 2,5 års fængsel og 40 millioner kr. i bøde. Det skal siges at JF aldrig nogensinde i sit liv er blevet dømt for handel med stoffer af nogen art. JF tager det dog med ophøjet ro og har anket til højere instans på det juridiske princip 'ne bis in idem'; at man ikke kan blive sigtet for noget man er blevet frikendt for!

Det skal også siges at anklageren i sagen, politibetjentene og DEA-agenten, ikke er blevet sigtet for falsk vidneforklaring eller for at forfalske beviser. De er ikke blevet ikendt disciplinærstraffe i deres job, og de arbejder stadigvæk den dag i dag i deres respektive stillinger.

DEA's hovedkvarter i Europa er også flyttet fra København til Madrid. Man kan jo kun tænke om dette havde en indflydelse på JF's dom i Spanien.

Andreas, tidl. Enner Mark

En kemisk prøve afslørede at kokainen stammede fra en anden tidligere sag.

Sultan of Arabien

Da de først sad inde i stuen i hver deres store bløde lænestol, og med hver deres krus kakao der lige havde fået en klat flødeskum oven på, begyndte Fannys morfar at fortælle.

'Jo ser du, nu vi har været lidt inde på samtalen om gamle sejlskibe og stormvejr, kom jeg i tanke om dengang jeg som ung knægt var ombord på skonnerten Sultan of Arabien, en bundsolid tomastet skude der lå i fast rutefart mellem Alexandria i Egypten og en af de større Stillehavssøer, hvis navn jeg i mellemtiden har glemt. Jeg husker kun, at øboerne var nogle utrolig smukke og rare mennesker, som de fleste øboer rundt om i verden.'

'Fra Alexandria havde vi lastrummene fyldt med tørrede figener og dadler, noget folkene ude på Stillehavssøen elskede, og retur havde vi ananas ombord, noget Alexandrinerne til gengæld elskede. Alle var på den måde glade og tilfredse, lige bortset fra os søfolk. Vi skulle jo sejle gennem vindstille områder hvor der var så varmt, at vi måtte tænde bål ude på dækket bare for at blive en smule afkølet.'

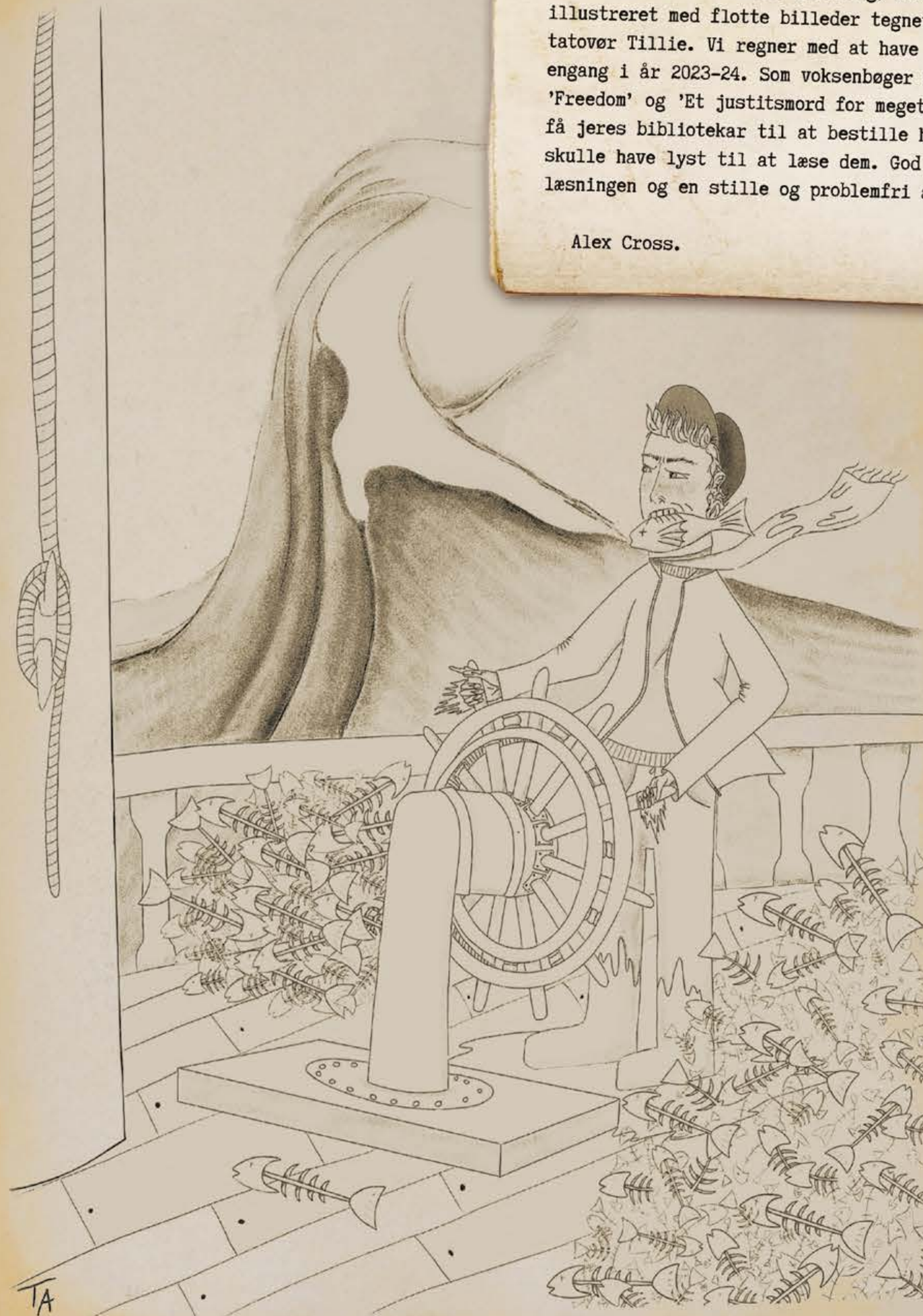
Han stoppede kort og så påtaget alvorlig på Fanny og sagde 'Ja, du behøver ikke se så tvivlrådig ud, du skulle selv prøve at sidde på et skibsdæk i sådan en brændende sol, og uden bare den mindste lille smule vind til at afkøles på. Det var så varmt, at når kokken havde været ude i forskibet efter æg hos de høns vi havde gående der, havde han det største besvær med at få æggene bragt uskadt tilbage til kabyssen, hvor han skulle bruge dem til at bage med. De æg der røg ud af kurven og landede på dækket blev straks til spejlæg, og halvdelen af dem han nåde helskindet ned i kabyssen med, ja de var enten blevet til kyllinger eller hårdkogte æg, og hårdkogte æg ved enhver jo, kan man ikke bruge til at bage med. Nu undrer du dig måske over hvorfor han tabte nogle af æggene, nu der var helt vindstille, men det var fordi dækket var så brandvarmt, at det så ud som om kokken dansede stepdans når han bevægede sig hen over det.'

'Nå, men til andre tider var det til gengæld så koldt, at du slet ikke kan forestille dig det, vi sejlede oppe fra Alexandria og ned langs Afrikas østkyst for så at runde Kap Det Gode Håb - noget der var det rene barnemad i forhold til at

Hej medindsatte.

Her et lille bidrag til Åndehullet - der gerne skulle sætte lidt kulør på den ellers ofte grå og ensformige tilværelse vi har her inde bag murene, og meget gerne skulle fremkalde et lille smil - også selvom historien er en af mange små historier hentet fra min kommende børnebog, FANNY, der er rigt illustreret med flotte billeder tegnet af den dygtige tegner og tatovør Tillie. Vi regner med at have bogen klar til salg engang i år 2023-24. Som voksenbøger har jeg allerede udgivet 'Freedom' og 'Et justitsmord for meget' - bøger I sikkert kan få jeres bibliotekar til at bestille hjem - hvis I ellers skulle have lyst til at læse dem. God fornøjelse med læsningen og en stille og problemfri afsoning.

Alex Cross.

runde Kap Horn. Kap Horn var virkelig et stygt sted, og vi var altid så uheldige at skulle runde Sydamerikas sydspids om vinteren, hvor den ene vinter var ekstrem kold, og ekstrem kold vil sige virkelig modbydeligt, når det drejer sig om området omkring Kap Horn.'

'Jeg var jo yngste mand ombord på skibet, så jeg var den der blev sendt op i forskibet efter æg, når kokken skulle bruge nogen. De var den vinter så dybfrosne, at det tog tre dage før vi havde dem så meget optøet, at vi i det hele taget kunne begynde at koge dem. Den ene morgen hvor jeg blev sendt ud efter æg, og igen var eneste mand på dækket, blæste der en frygtelig storm. Vandet stod ind over stævnen der til tider var fuldstændig begravet i en kæmpe bølge, så det endte med, at lige da jeg skulle til at åbne døren ind til hønsene, blev jeg af vandmasserne skubbet baglæns med så voldsom en kraft at det resulterede i, at jeg bankede ryggen ind mod den forreste af skibets to master og straks frøs uhjælpeligt fast, så fast at lige meget hvor meget jeg rev og sled i det, kunne jeg ikke rokke mig fri.'

'Som jeg allerede sagde før, var jeg den eneste der gik ud på dækket i den tid hvor vi sejlede nede omkring Kap Horn. De andre sad lunt og godt nede under dæk, og kaptajnen der var fuld som en allike fra det øjeblik vi forlod havnen i Alexandria og til vi nåede ind i bugten på Stillehavssøen, var der ingen der så på selve turen. Skibet havde efterhånden sejlet turen frem og tilbage så mange gange, at selv rorgængerer ikke mere havde behov for at stå ved roret – Skibet kendte ruten bedre end nogen af os andre, noget vi normalt satte stor pris på, for så kunne vi da blive i varmen nede under dæk, og sove lige så længe vi havde lyst.'

'Lige den dag fandt jeg dog ikke denne ordning særlig rar, for nu stod jeg der uden håb om hjælp fra nogen sider. Ingen ville komme på dæk igen før vi nåede Stillehavssøen, og det endte da også med, at jeg stod mutters alene der - frosset fast til masten i tre lange uger, hvor det eneste jeg havde at spise var de flyvefisk der med jævne mellemrum fløj forbi mig i susende fart.

På grund af sulten blev jeg ret hurtig god til at fange dem med munden, når de fløj forbi mit ansigt - armene kunne jeg jo ikke bruge, da også de var frosset fast til masten, så det blev en helt kunstart for mig at fange fiskene med mu få alt kødet pillet af benene uden at tabe fisken ned på dækket, hvor den jo ville være uden for min rækkevidde.'

'Du spørger sikkert dig selv om, hvorfor jeg ikke døde af kulde når jeg nu stod der uden at kunne bevæge mig, ja ikke engang slå kuskeslag for at holde varmen. Det forholdt sig sådan, at efterhånden som jeg fik kødet pillet af fiskene, lod jeg de rene fiskeben falde ned foran mig og der dannede sig ret hurtigt et isolerende tæppe rundt om mig af de mange fiskeben. Godt nok stak de en smule i starten, men efter et par dage havde jeg også vænnet mig til det - bedre at det stak lidt end at jeg skulle stå og fryse.'

'Efter tre lange uger, der for mit vedkommende mere føltes som tre lange år, var vi omsider nået så langt op ad Sydamerikas vestkyst, at varmen fik alt isen ombord til at smelte og jeg var endelig atter en fri sømand der kunne gøre sin pligt, som jo havde været at hente de æg jeg havde fået besked om.'

Fanny troede selvfølgelig ikke et ord af det hun lige havde fået fortalt, men kunne nu alligevel ikke lade være med at spørge om, hvad de andre sømænd havde sagt da han kom tilbage efter tre uger.

'I første omgang skulle de selvfølgelig til at skælde mig ud for, at det havde taget så lang tid at hente et par æg og kaldte mig den dovneste og mest ubrugelige snothvalp der endnu havde været ombord på det gode skib Sultan of Arabien. Stemningen skiftede dog hurtigt da de så hvor mange æg jeg havde med tilbage. Ingen havde jo hentet æg hos hønsene i de forgangne tre uger, så jeg havde ikke mindre end fire store spandfulde med retur. Nogle af æggene var begyndt at slå revner og små gule kyllingehoveder stak ud og pippede lystigt over at være kommet ned i kabyssen hvor det var dejligt varmt, i forhold til kulden oppe i stævnen hvor de kom fra. Så med både fire spande æg og mange nyudklækkede kyllinger, der i løbet af nogle uger ville blive til lækre grillkyllinger, blev jeg straks tilgivet og blev endda kaldt 'den bedste søknægt der endnu havde sejlet på de syv have.'

'Det var en god historie', sagde Fanny og tilføjede grinende imens hun rystede på hovedet, 'Overlevede ved at fange flyvefisk med munden.'

De grinede begge og hendes morfar sagde 'Ja, det skulle du prøve en dag, slet ikke en nem opgave, men er man i nød, ja så er man i stand til lidt af hvert.'

Da Fanny lå under dynen, bøjede hendes morfar sig ned og gav hende et lille kys på panden og ønskede hende en drømmerig nat.

FLYT FOKUS FRA TO DRABSMÆND TIL DE TUSINDER, DER HAR BRUG FOR FÆNGSLERNES HJÆLP

Kriminalforsorgen er i krise. Betjentene er arbejdet helt i bund, og det skyldes ikke kun års personalemangel, men også for mange indsatte og opgaver. Mange offentlige arbejdspladser har det hårdt, men fængslerne er særligt ramt.

Alligevel er det ikke det, regeringen sætter fokus på, her få dage inden forhandlingerne om en ny flerårsaftale for alvor går i gang. Den sætter med et nyt, ressourcekrævende lovforslag fokus på to af de ca. 4.000 personer, der på én dag befinder sig i et fængsel eller arresthus. Godt nok skal de to personer være i fængsel længe, men det gør det egentlig blot endnu mere absurd. Mængder af mennesker går igennem Kriminalforsorgen på et år, og så er det to personer, man fokuserer på i stedet for de (2019-tal) 10.810 nyindsættelser, 2.223 nye fodlænkeafsoninger, 11.857 personundersøgelser eller 7.656 tilsyn. To personer. Hvis vi skal tælle alle livstids-dømte med: 35 personer.

Tusindvis af mennesker har brug for behandling og opmærksomhed fra betjente, socialrådgivere, behandlere, lærere, værk mestre, sygeplejersker, psykiatere, jurister m.fl. i Kriminalforsorgen. Og så mener regeringen, at det er to personer, der skal bruges energi på. Ikke de tusinder, der behøver hjælp, for at resten af os kan undgå at blive ofre for kriminalitet.

Flertallet mangler tid med betjentene og støtte til at stoppe med kriminalitet. I den forbindelse er det en skandale, at kerneopgaven, at nedbringe kriminalitet, har været sjoflet

i de sidste flerårsaftaler. Resocialisering nævnes to gange i flerårsaftalen 2018-21, men ser man nærmere efter i udviklingsplanen, handler det om at effektivisere beskæftigelsen af de indsatte (hvor der nu er 1/3 færre ansatte end for 10 år siden), få hjemlande til at betale for tandlægebehandling og enkelte evidensbaserede indsatser.

I foregående flerårsaftaler har Kriminalforsorgen fået pålagt nye opgaver, som man selv skulle finansiere gennem effektiviseringer. Det er vigtigt, at der kommer nye penge den gang, for forsorgen har spist sin egen hale for længst. Det er populært at give penge til politiet, men ikke til dem der skal gøre det store arbejde efter at folk er sat bag tremmer.

Både regering og støtter begrundet livstids-forslaget med hensyn til ofre. Barokt nok udsætter de samtidig de pårørende til ofrene for endnu en tur i mediemøllen. Hvis disse politikere virkelig vil gøre noget for de pårørende, så kan de lade være med at bruge gerningsmændenes navne til at få opmærksomhed. Og for at skabe bedre forhold for voldsudsatte kan de bruge f.eks. den undersøgelse, som fire forskere fra Københavns Universitet i efteråret offentliggjorde om mødet med retssystemet. Podcasten "Juristeriet" giver en fremragende gennemgang.

Mest af alt, så kan de få fingeren ud og se at forebygge kriminalitet, mens Kriminalforsorgen har folk i deres varetægt. Det giver måske færre farverige overskrifter, men det giver også færre ofre.

Anne Okkels Birk Kriminolog, medlem af den rets- og kriminalpolitiske tænketank Forsete, København

OPTIMISMEN

Kunsten af tiden

Jeg kan mærke, at optimismen snart er gået bort. Optimismen kan ikke holde sig levende her. Der er intet for optimismen her. Optimismen ligger i mine arme, mens jeg står på mine knæ og prøver på at berolige hende. Men selve optimismen ved godt, at det ikke nytter noget.

Optimismen trækker vejret svagt og prøver at holde øjenkontakten, med halvåbne øjne der har arvet farven, som himlen er blå. Jeg kigger væk et øjeblik og lader blikket mødes på halvvejen igen. Optimismen bruger sine sidste kræfter på at sende mig et smil, der kræver en tåre ned ad hendes kind.

Optimismen lukker øjnene og lader hovedet hvile på siden. Jeg kan næsten mærke det.

Det er en trist dag, her for enden af regnbuen i Randers Arresthus. Uden optimismen synes tiden længere, tungere og langsommere.

Tiden er, hvad man gør den til. Tidslinjer er så forskellige, at man skulle tro, at tiden kører på forskellige hastigheder.

Selvom jeg er fanget i tiden, så længes jeg efter at slå tiden ihjel. Er jeg så fanget i tiden, eller er jeg fanget i mig selv?

Seran

KVINDE I JYDERUP FÆNGSEL

Jeg er ved at skrive en digtsamling om livet i fængslet og jeg ønsker at udgive den, da jeg synes, at den giver et godt indblik i fængselsverdenen – set fra mit synspunkt.

Digtene er baseret på virkelige hændelser og rummer både sande, vittige og sørgmodige fortællinger fra hverdagen i fængslet. Jeg håber I vil synes godt om digtene og, at de vil bringe jer latter og refleksion omkring det at sidde i fængsel.

H.L.

TÅLMODIGHED

Jeg er for første gang
kommet inden for murene,
Jeg har ingen erfaring med,
hvordan livet er herinde.
Alle de nye ansigter
jeg aldrig har mødt før,
gør mig bange, nervøs
og ked af det.
8 værelser ud til en
10 meter lang gang,
et køkken til madlavning
og ophold.
Jeg er forsigtig
i omgangen med de andre.
I dag er det solskin,
næsten alle er glade,
I morgen skyer, kulde og blæst.
Lige pludselig er én sur på mig,
Jeg har kontrol over mig selv.
Jeg har ikke gjort nogen fejl,
Jeg skal ha' tålmodighed.
Livet i fængslet går langsomt,
Tålmodighed er nødvendig.

HÅB

Det er marts måned,
Og der er solskin i dag.
Duft af forårets friske luft,
Smukke duftende blomster.
Jeg hører glade fuglestemmers sang,
Triste minder er gemt
i den kolde vinter,
Men lyset lyser på himlen,
Fremtidsdrømme giver mig håb.

MIN KÆRLIGHED

Jeg møder dig i mine drømme,
vågner om natten.
Du har et yndigt ansigt
svævende lige foran mig,
Du fortæller mig spændende historier,
Mange gode fodboldkampe.
Da du hoppede på store sten tæt på havet,
Var jeg glad for dit mod,
Men jeg var lidt nervøs.
Du smilede og sang til mig,
Lagde din smukke kind under min hage,
"mormor, hvornår kan du komme helt ud?",
Spørger du mig tit.
Jeg kunne ikke svare dig.
Tårerne falder på puden, jeg savner dig.
Du er min kærlighed, jeg elsker dig.

JEG KAN IKKE GØRE DET OM

Tiden er gået,
jeg er stadig ked af det,
jeg tænker ofte på fortiden.
Hvis jeg ikke havde
lært dig at kende,
Ville jeg ikke
have lyttet til dig,
så havde jeg ikke hjulpet
de andre.
Jeg gik den forkerte vej,
Jeg kan ikke lave det om.
Fængselstiden er lang,
det er hårdt at være i fængsel.
Jeg har ikke mulighed
for at slippe for straffen,
Jeg kan ikke lave om på fortiden.

Illustration fra digtsamlingen

ÆDESPALTEN

Ja, det er snart jul, og nej, det kommer ikke til at afspejle sig i opskrifterne denne gang. Du kender formentlig også alle klassikerne til bevidstløshed, så dem gider vi ikke repetere. I stedet er her noget helt andet. Opskrifterne

GRØN BURRITO MED KRYDRET KØD

Til 2 personer

- 200 g hakket oksekød
- 1 fed hvidløg
- 2 tsk. stødt spidskommen
- 1 tsk. stødt koriander
- 1 tsk. røget paprika
- 1 tsk. Tabasco

Grønt:

- 100 g avocado
- 100 g agurk
- 20 g rødløg
- 100 g salat
- 30 g tomatsalsa
- Friskhakket koriander

KYLING MED KOKOS OG TOMAT

Her er en nem og hurtig kyllingeret. Du kan justere smagen med fx chili (frisk eller tørret) efter smag. Til fire personer skal du bruge følgende ingredienser:

- 500 - 600 g kyllingefilet
- 4 tsk. karry
- 3 store løg
- 1 aubergine
- 2 – 3 fed knust hvidløg
- 1 ds. kokosmælk
- 1 ds. hakkede tomater
- Lidt salt og peber
- Evt. chili
- Lidt citronpeber
- Olie til stegning

Fortsættes på næste side

er nemme, lækre og sunde og der er med garanti hverken sprød svær eller mandler involveret.

Har du opskrifter som du gerne vil dele med andre? Så gi' din lokale præst et hint!

Derudover:

- Smør/kokosolie til stegning
- Salt og peber
- 2 stk. grønne wraps (dem med spinat)

Sådan gør du:

- Opvarm smør eller olie og brun kødet. Tilsæt alle krydderierne, og rør det hele godt rundt. Smag til med salt og peber.
- Lun de grønne wraps i ovnen i 2 - 3 minutter ved 200°
- Halvér avocadoen og skør dens kød i tynde skiver.
- Skær agurk i skiver, hak rødløg og snit salaten fint.
- Læg de grønne wraps fladt og fordel snittet salat ned langs midten af hver wrap. Fordel kødet ovenpå, og slut af med salsa, agurk, avocado og korian-

der. Rul wrap'en sammen inden servering. Servér evt. med limebåde til.

SÅDAN TILBEREDER DU KYLLINGEN:

- Brun kyllingestykkerne på en varm stegepande og læg dem i et ildfast fad.
- Skær løgene i smalle både, auberginen i store tern, og knus hvidløgene.
- Svits grøntsagerne på panden og hæld dem over kyllingekødet.
- Hæld hakket tomat, kokosmælk og karry i en lille gryde, giv det et kort opkog under omrøring, og hæld det derefter over grøntsagerne og kyllingen. Drys med salt, peber og citronpeber. Hvis du tilsætter chili, kan du lade retten simre nogle minutter inden du tjekker styrken og evt. tilsætter mere.
- Sæt retten i ovnen og giv den 45 minutter ved 175°
- Server med løse ris eller bulghur eller couscous eller brød eller salat eller haydari eller ... Bare gi' den gas :-)

HAYDARI..? DEN ER NEM.

Start med at sætte en halv liter creme fraiche til afdrypning, fx i en si, foret med køkkenrulle eller et par kaffefiltre. Den skal gerne stå 3 - 4 timer i køleskabet.

- Pres 3 - 4 fed hvidløg.
  - Flæk to røde peberfrugter, fjern kernerne og skær pebrene i kvarte.
  - Læg pebrene i ovnen ved 220° indtil de er bløde. Det gør ikke noget hvis de pletvist bliver sorte.
  - Hak en håndfuld bredbladet persille.
  - Blend creme fraiche, hvidløg og de afkølede peberfrugter og rør persille i. Smag til med chili (frisk eller tørret) og salt.
- Tip: Du kan bruge blød feta i stedet for creme fraiche. Bare pak fetaen ud, og rør den i en skål med en håndmixer med dejkroge, inden du blander med blendede peberfrugter og de øvrige ingredienser.

SUND CHOKOLADEMOUSSE

Til fem personer skal du bruge følgende ingredienser:

- 3 modne bananer
- 1½ moden avocado
- 50 g lys sirup
- 40 – 50 g Gestus bagekakao
- Lidt PerfectSød

Pynt:

- 125 g friske blåbær
- 50 g ristede hasselnødder, hakkede

Sådan gør du:

- Skræl avocado og bananer og put dem i en skål. Stavblend indtil du har en lind og ensartet masse.
- Pisk sirup og kakao i massen og smag til med sødemiddel.
- Moussen stilles på køl natten over, enten i gryden, en skål eller i portionsglas.
- Før servering pyntes moussen med blåbær og hasselnødder.

Tip: Hasselnødderne er pæneste hvis du fjerner den tynde, brune hinde. Det kan du let gøre sådan her: Læg hasselnødderne i en kold ovn, tænd på 200° varmluft og gi' dem 12 minutter. Læg de ristede nødder i en si, brug en anden si som låg så de to sier former en kugle, og ryst derefter sierne, så skallerne falder af.

Claus, Enner Mark

fuglen flyver

”fuglen flyver”

fra tagrenden til marken

over byen, over parken

til reden, menneskets barsel

”fuglen flyver”

flyver og ser hvad jeg ikk kan se

flyver uden bekymringer om hvad der

ikk må ske

flyver over sorg og smerte

under gud uden at be’

”fuglen flyver”

ser alt men intet dog sig

dømmer ingen hverken

du eller jeg

fuglen flyver

tilbage til tagrenden

hvor jeg ser ham

men ikke mig

”fuglen flyver”

Forfatteren ønsker at være anonym.

SNOLLERPIZZA

Her er en idé der vækker lykke og begejstring ved besøg, nemlig en helt særlig pizza. Den er nem at lave, og bunden er lavet af helt almindelig vandbakkelsesdej. Du skal bruge:

- 3 dl vand
- 125 g smør
- 140 g mel
- 4 æg
- En kvart tsk. salt
- 1 tsk. sukker

Sådan gør du:

- Vand, sukker, salt og smør koges op i en gryde til smørret er smeltet. Skru ned for temperaturen, tilsæt mel og rør godt rundt i et par minutter så dejen er jævn.

- Lad dejen køle lidt af inden æggene piskes i, ét ad gangen. Dejen skal være tyk og tung og må ikke være for tynd, så der skal bruges mellem 3 og 5 æg, afhængig af størrelsen på æggene.
- Kom dejen i en sprøjtepose med medium størrelse tylle og sprøjt dejen ud på et stykke bagepapir så den får form og størrelse som en pizzabund. Du kan evt. tegne en cirkel på bagepapiret så du har noget at forme dejen efter.
- Bag bunden i ovnen i 25 - 35 minutter ved 200o til den er luftig og gylden. Den falder lidt sammen når den kommer ud af ovnen. Ovnens må ikke åbnes under bagning!
- Når bunden er kølet af, smøres den med Nutella og pyntes med slik efter smag, kreativitet og økonomi :-)

Nick og Troels, Enner Mark

FÆDRELAND, FÆDRELAND

DU EFTERTRAGTEDE FÆDRELAND
HOS DIG LAGDE JEG MIN TRO, STOLTHED OG OPHAV
MEN DU LOD MIG VAKLE BLINDT OVER LAND OG HAV
JEG SØGTE DIG MED SJÆL OG HJERTE
MEN DU GAV MIG BLOT FORAGT OG SMERTE

JEG TROEDE DU VAR MIN SOCIALE SIKKERHED
SUKKERSØD OG UDEN BITTERHED
JEG TROEDE FORUDEN AT MENNESKET EJ KUNNE BLOMSTRE
MEN HVAD JEG SÅ VAR DINE SKABTE MONSTRE
DE FØLGER DIG DØVE OG BLINDE
OG OPDAGER IKKE FORNUFTEN FORSVINDE
DE SELVUDRÅBTE HÆDERLIGE
DER SER SIG SELV UDEN LIGE
NOGLE ER FØLGERE, NOGLE ER OFRE
DER FORDÆRVER JORDEN SOM LUS OG LOPPER

MEN FÆDRELAND OH FÆDRELAND
NU SKAL DU HØRE HVAD JEG KAN
JEG SER IGENNEM ALT DIT ONDE
OG KNUSER DIT ORD I MENNESKETS MUNDE
FODRE DIT SKISMA SKAL JEG ALDRIG
MEN FORENE FOLK OG KALDE TIL SAMLING

DU ER EN FORHINDRING, DET SKAL JEG SIGE
RODEN TIL MANGE AF VERDENS KRIGE
HYKLERIET TRIVES PÅ DINE FØLGERES TUNGER
MEN FOR SANDHEDEN VILLE DE ALTID BUKKE UNDER

PÅ MIN REJSE FANDT JEG SANDHEDENS SVÆRD
OG NU SKAL JEG KÆMPE FOR HVAD DER ER VÆRD
JEG FLAKKEDE OM I HELE VERDEN
MEN NU HAR JEG ENDELIG ENDT MIN FÆRDEN

UDEN DIG DER ER JEG BEDST
SÅ JEG SLIPPER DIG I VINDENS BLÆST
DET HVAD JEG LÆRTE PÅ MIN VEJ
OG NU ER TIDEN INDE TIL JEG REJSER MIG
FÆDRELAND, FÆDRELAND
DU FORRÆDERISKE FÆDRELAND

ÅNDEHULLET FÅR EGEN BREVKASSE!

Brevkassen er til alt det, der er problemfyldt og synes uretfærdigt eller etisk uacceptabelt i de danske fængsler. Brevkassen kan også bruges til at fortælle om ting, der lykkes. Og hvem ved mere om de danske fængsler, end dem der sidder i dem? Derfor: Skriv til Åndehullets nye brevkasse med hvad du nu har på hjerte. Der er ikke tale om en juridisk brevkasse, men en brevkasse om etik og moral, og vi svarer på spørgsmål om fx savn, sorg, problemer på afdelingen, uretfærdigheder, vrede, tvivl osv. Vi svarer ikke på personspecifikke spørgsmål, og vi svarer ikke på spørgsmål der vedrører straffesager.

Etisk Forum består af gadepræst, tidligere fængselspræst Kamille Nygård, fængselspræst Peter Walin og arrestuspræst Per Bohlbro

Der er mange spørgsmål, der SKAL stilles, og nogle spørgsmål – etiske dilemmaer – er ikke lige lette at svare på, men vi vil forsøge at besvare og kommentere jeres spørgsmål. Engang imellem kan vi - ud over vort eget svar og refleksion - spørge et andet menneske; f.eks. en socialrådgiver inden for kriminalforsorgen, for at få et mere nuanceret svar.

JØDEKAGER OG VANILLEKRANSE

I Nyborg Fængselskirke har der været gang i bagningen. Tre indsatte, en frivillig, en præst og hendes praktikant bagte knap 800 jødekager og næsten 1500 vanillekranse. Heldigvis havde en frivillig 'udefra' lavet al dejen klar på forhånd. Småkagerne er bagt for en donation fra et privat firma og bliver en del af kirkens julehilsen til de indsatte i Nyborg, når vi kommer helt hen til jul. I mellemtiden må vi liiiiige købe nogle flere kagedåser... :-)

Jødekager

- 150 g hvedemel
- 70 g sukker
- 125 g smør
- 1 knivspids hjortetaksalt
- ½ æg sammenpisket

Dejen samles og formes til en pølse på ca. 6 cm i diameter og sættes i køleskabet ca. 1 time. Skær dejen ud i tynde skiver som lægges på bagepapir på en plade. Kagerne pensles med det piskede æg og pynten puttes på.

Pynt

- ½ æg
- 2 spsk sukker
- 1 spsk kanel
- 25 g hakkede mandler
- Kagerne bages ved 175° i ca. 10 min. til de er gyldne

Vanillekranse

- 200 g blødt smør
- ½ vanillestang
- 180 g sukker
- 1 æg
- 250 g hvedemel
- 75 g mandelmel

Dejen formes til en blød masse og kommes i en sprøjtepose eller i en gammeldags kødhakker, hvor der er en stjerneformet plade til at sætte i kødhakkeren. Dejen kommer ud i en lang pølse og skæres i passende stykker og formes til en vanillekrans. Kagerne sættes på bagepair på en plade og puttes i ovnen på ca. 200° i ca. 8-10 min. til de er gyldenbrune.

HUSK KAGERNE SKAL være helt kolde før de puttes i lufttætte kagedåser. Både de indsatte og ansatte hyggede sig under bageriet.

DET MUNTRE HJØRNE

To mænd står og snakker. Den ene kigger op og ned ad den anden og spørger så:

'Hvor meget vejer du egentlig?'

'82 kilo med briller.'

'Hvad vejer du så uden briller?'

'Det ved jeg ikke. Det kan jeg ikke se.'

Jeg er helt vildt træt. Jeg fik en ny boomerang i julegave, og nu har jeg prøvet i tre uger at smide den gamle væk ...

Hvad kalder man en boomerang der ikke kommer tilbage?

En blind ung

Vejskilt nr. 1 til vejskilt nr. 2:

'Hvasså ..? Er du gift?'

'Nej. Jeg er skilt.'

Hvilket dyr elsker at samle flasker?

Panteren.

Hvad er blå og lugter af gul maling?

Blå maling

Hvad gør en due når den har mange ting den skal nå?

Den laver en to-due-liste.

Jeg er blevet afhængig af bremsevæske. Men det er ikke et problem. Jeg kan stoppe når som helst.

En kvinde besøger sin mand i fængslet.

Han: 'Hvordan går det? Kan du klare dig rent økonomisk derhjemme?'

Hun: 'Det går ok. Jeg fik jo en pænt stor dusør.'

'Hvad sidder du inde for?'

'Jeg stjal en kalender.'

'Nåda. Hvad fik du?'

'12 måneder.'

Jeg har altid tænkt en hel del på hvad mine forældre gjorde før internettet blev opfundet – det må jo have været sindssygt kedeligt. Så derfor besluttede jeg at spørge mine 9 brødre og 11 søstre om det, men de vidste det heller ikke.

Bennys mor: 'Doktor, min lille søn har lige slugt min kuglepen. Hvad skal jeg gøre?'

Lægen: 'Find noget andet at skrive med.'

Læreren: 'Albert, hvis jeg giver dig to katte, og derefter to katte, og to katte til, hvor mange katte har du så i alt?'

Albert: 'Hmm ... Syv!'

Læreren: 'Nej. Hør nu godt efter. Jeg giver dig to katte. Så giver jeg dig to katte igen. Så giver jeg dig nok engang to katte. hvor mange katte har du så alt i alt?'

Albert: 'Syv.'

Læreren: 'Nej, Albert! Lad mig spørge dig på en anden måde: Hvis jeg giver dig to æbler, og dernæst to æbler igen og så to æbler igen, hvor mange æbler har du så?'

Albert: 'Seks!'

Læreren: 'Godt. Så hvis jeg giver dig to katte, og dernæst to katte og så til sidst to katte, hvor mange katte har du så?'

Albert: 'Syv.'

Læreren: 'Hvordan fanden får du det til syv katte?'

Albert: 'Jeg har allerede én kat derhjemme.'

SORRY MAMA

© 2013